

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2020-2023

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Michal Mour

Přestupky spáchané na úseku požární ochrany

Praha 2023

Vedoucí bakalářské práce: Doc. JUDr. Jan Brázda, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2020-2023

BACHELOR THESIS

Michal Mour

Offences committed in the fire protection section

Prague 2023

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Doc. JUDr. Jan Brázda, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Michal Mour

Poděkování

Děkuji panu Doc. JUDr. Janu Brázdovi, Ph.D., za pomoc a poskytnuté rady při zpracování bakalářské práce i za čas, který této práci věnoval.

Anotace

Tématem této bakalářské práce jsou přestupky, které je možné spáchat na úseku požární ochrany dle zákona o požární ochraně a zákona o Hasičském záchranném sboru. Tyto přestupky jako správní orgán řeší Hasičský záchranný sbor České republiky. V první části práce se autor vrátí v čase a přiblíží něco málo ze samotné historie požární ochrany. Další část práce se zaměří na definici přestupku jako takového a platnou právní úpravu týkající se dané problematiky v souvislosti s požární ochranou. Třetí, nejobsáhlejší část, se bude věnovat přestupkům, příslušnosti správních orgánů a samotnému přestupkovému řízení. Nelze jistě opomenout problematiku spolupráce, součinnosti orgánů Hasičského záchranného sboru s Policií České republiky. Tato problematika by však svým rozsahem byla vhodným tématem na samostatnou práci, proto se jí autor nebude věnovat.

Závěrem se autor zamyslí nad výší pokut, které je možné v současné době za přestupky uložit. Vzhledem k výši, v jaké jsou sankce ukládány, je zcela jistě k zamýšlení nad jejich represivním a výchovným účinku. Ve vztahu ke způsobené škodě či ignorování platných předpisů a nařízení se často v praxi jeví jako nízké, nevhodné.

Klíčová slova

Hasičský záchranný sbor České republiky, fyzická osoba, podnikající fyzická osoba, požární ochrana, právnická osoba, přestupek, sankce, zásady.

Annotation

The topic of this bachelor thesis is offences that can be committed in the field of fire protection according to the Fire Protection Act and the Fire Brigade Act. These offences are dealt with by the Fire Brigade of the Czech Republic as an administrative body. In the first part of the thesis the author will go back in time and present a little bit of the history of fire protection. The next part of the thesis will focus on the definition of an offence as such and the current legislation concerning the issue in the context of fire protection. The third and most comprehensive part will deal with offences, the jurisdiction of administrative authorities and the offence procedure itself. The issue of cooperation between the Fire and Rescue Service and the Police of the Czech Republic cannot be omitted. However, this issue would be a suitable topic for a separate work, so the author will not deal with it.

Finally, the author reflects on the amount of fines that can currently be imposed for offences. Given the level at which penalties are imposed, it is certainly worth reflecting on their punitive and educational effect. In relation to the damage caused or the disregard of the rules and regulations in force, they often appear in practice to be low and uneducational.

Key words

Fire Brigade of the Czech Republic, natural person, natural person in business, Fire protection, legal entity, offence, sanctions, principles.

OBSAH

ÚVOD	8
1 HISTORIE POŽÁRNÍ OCHRANY	10
2 DEFINICE A VYMEZENÍ POJMU PŘESTUPEK	15
3 PŘÍSLUŠNOST A PRAVOMOC V JEDNÁNÍ O SPÁCHÁNÍ PŘESTUPKU	16
4 PŘESTUPKY A ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ	18
4.1 Přestupky dle zákona o Hasičském záchranném sboru	18
4.2 Přestupky dle zákona o požární ochraně	21
4.3 Účastníci řízení	31
5 ZÁSADY PŘESTUPKOVÉHO ŘÍZENÍ	33
6 DRUHY PŘESTUPKOVÉHO ŘÍZENÍ	40
6.1 Bloková pokuta	40
6.2 Příkaz	42
6.3 Přestupkové („klasické“) řízení	43
7 SANKCE UKLÁDANÉ ZA PŘESTUPKY	45
7.1 Historie	45
7.2 Sankce PO a PFO	45
7.3 Napomenutí	46
7.4 Pokuta	47
7.5 Zákaz činnosti, propadnutí věci	48
8 PRŮBĚH ŘÍZENÍ	50
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	58
SEZNAM ZKRATEK	61

ÚVOD

Cílem požární ochrany, která je jednou z oblastí veřejné – státní správy, je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života, zdraví osob a zvířat a ochranu majetku před požáry, živelnými pohromami a jinými mimořádnými událostmi.¹ Toto samotné je uvedeno již v úvodu zákona o požární ochraně, který byl, stejně tak jako další právní předpisy, za tímto účelem vytvořen. Cílem veškerých práv a povinností, která jsou stanovena pro fyzické osoby (dále jen „FO“), podnikající fyzické osoby (dále jen „PFO“) i právnické osoby (dále jen „PO“), je vždy zachování bezpečnosti v oblasti požární ochrany. Tato pravidla stanovená zákony však nejsou vždy dodržována a jejich porušováním se výše jmenované subjekty dopouštějí přestupků.

Problematické přestupků v oblasti požární ochrany není věnováno příliš pozornosti. V podvědomí veřejnosti jsou hasiči vnímáni tak, že pomáhají při mimořádných událostech, jako jsou požáry, dopravní nehody, povodně, ale i sundání kočky ze stromu. Samostatnou kapitolou je i odborná pomoc spojená mnohdy i s mezinárodními událostmi, které se naší země týkají. Touto pomocí je myšleno nasazení týmů, techniky, či jednotlivců z oblasti posttraumatické péče o občany, poradní týmy odborníků na místě události, výcvik zahraničních kolegů apod. Tímto je zviditelněna především zásahová činnost hasičů při plnění povinností s přímým nasazením jednotek požární ochrany, ať už profesionálních nebo dobrovolných.

Nedílnou a také neméně významnou část práce Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“) však tvoří další činnosti, kterými jsou ochrana obyvatelstva, preventivně-výchovná činnost, činnost odboru prevence. Odbor prevence lze rozdělit do třech hlavních směrů – odbor stavební činnosti, odbor kontrolní činnosti a odbor vyšetřování příčin vzniku požárů. Tyto činnosti jsou zaměřeny především na předcházení samotným požárům, případně vytvoření podmínek pro jejich rychlou a účinnou eliminaci a jsou součástí výkonu státního požárního dozoru. Ten na úseku požární ochrany v České republice vykonává právě HZS ČR a náplní práce na tomto úseku je i projednávání přestupků a jiných správních deliktů.²

V současnosti je řešení přestupků v oblasti požární ochrany v České republice neucelené a této problematice nebyla dosud věnována přílišná pozornost. V každém

¹ §1 odst.1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

² Tamtéž, §31 - §35.

kraji tak probíhá řešení a následně i rozhodování dle nastavených regulí, které však jsou kraj od kraje rozdílné. Současnému stavu nenapomáhá ani fakt, že pro problematiku v oblasti požární ochrany a přestupků bylo zatím minimálně publikováno. A dá se říct, že toto téma nebylo dosud ani ve větší míře řešeno správními soudy, neboť veškerá správní řízení většinou končí na úrovni krajů, na kterých tak zůstává i všechna odpovědnost.

Momentálně je však na republikové úrovni zřízena komise, která je tvořena odpovědnými osobami zabývajícími se správním řízením v jednotlivých krajích. Tato komise by měla zpracovat a stanovit metodické pokyny, kterými by se v rámci správního řízení řídil HZS ČR jako celek tak, aby nedocházelo k situacím, že by v každém kraji bylo správní řízení vedeno jiným způsobem. Nejenom správní řízení, ale následně i rozhodnutí by tak měla vycházet z podkladů, kterými se budou řídit všechny správní orgány HZS ČR. Tím by mělo být pro všechny strany zaručeno, že ať bude správní řízení probíhat v jakékoli části naší republiky, vždy by měl být samotný postup veden stejně.

Autor při zpracování této práce vychází z v současné době platných právních předpisů týkajících se správního práva, požární ochrany a HZS ČR. Při tvorbě textu této práce jsou převážně použity metody deskripce, komparace a analýzy textu. Částečně bude v práci použito i poznatků, názorů a zkušeností autora, který je příslušníkem HZS ČR a v jeho náplni práce je mimo jiné i činnost vyšetřovatele příčin vzniku požárů.³

³ Autor práce je od roku 2000 příslušníkem Hasičského záchranného sboru České republiky

1 HISTORIE POŽÁRNÍ OCHRANY

Historie požární ochrany sahá daleko do minulosti a vývoj hasičstva a s tím také potřebné právní úpravy je hodně dlouhý. Již v dobách středověkých lidé věděli, že oheň je dobrý sluha, ale pokud se vymkne kontrole, je zlým pánem. Proto již od nepaměti lidé pracovali s myšlenkou, jak v případě požáru oheň co možná nejrychleji a neúčinněji zlikvidovat. Vývojem doby se k těmto myšlenkám začalo připojovat i to, jak požárům předcházet.

Historie českého hasičstva má počátky v 19. století, tedy ještě za dob Rakousko-Uherska. V těchto dobách byla veškerá tíha odpovědnosti za hašení požárů na bedrech dobrovolných hasičských sborů měst a obcí. V roce 1853 však došlo ke zlomovému okamžiku, v Praze byl založen první hasičský sbor, který nebyl dobrovolný, ale dá se říci, že byl již profesionální, placený. Postupem času se i v dalších větších městech zřizovaly jednotky požární ochrany a tento systém je v některých zemích bývalého Rakousko-Uherska, ale například také v Německu, zachován do dnešní doby. Se vznikem Československa došlo i k převzetí platných právních předpisů, které se požární ochrany týkaly (zemské zákony, řád požárové policie a řád hasičský). V některých městech, kde ještě nebyla jednotka požární ochrany placená z veřejných peněz, došlo k posílení dobrovolných hasičů o městem placeného pracovníka, který nejčastěji zastával funkci strojníka nebo velitele.

S rozvojem průmyslové výroby, nárůstem obyvatelstva, výstavbou, narůstající zemědělskou výrobou, bylo zajištění požární ochrany stále potřebnější. Rozvoj ale zabrzdila druhá světová válka, za jejíhož trvání se vše řídilo říšskými předpisy a i hasičské sbory byly uzpůsobeny protektorátním požadavkům. Zlom nastal až po ukončení války, požární ochrana se vrátila zpět ke svému původnímu stavu a obor požární ochrany byl zařazen do působnosti ministerstva vnitra. To také provádělo řízení a dohled nad požární ochranou a plnění úkolů pak zajišťovaly národní výbory, ať už krajské, okresní či místní. Ve větších městech (nad 50000 obyvatel) musel být zřízen požární sbor. Postupem času však byly zřízeny požární sbory i ve městech menších, jelikož často ani okresní města nedosahovala výše uvedeného počtu obyvatel. Vše záleželo na rozhodnutí krajského národního výboru. Již v této době příslušníci požárních sborů požívali při výkonu své práce ochrany veřejného činitele.

„K zásadní reorganizaci požární ochrany dochází zejména v souvislosti s přijetím zákona o státním požárním dozoru a požární ochraně v roce 1953. Na jeho základě se výkonnými jednotkami požární ochrany staly veřejné a závodní jednotky a požární ochrana byla budována na principech vojensky organizované složky. Odpovědnost za požární bezpečnost měly podle své příslušnosti národní výbory, orgány státního požárního dozoru a ministr vnitra. Všeobecné řízení požární ochrany a dozor na ni příslušel ministru vnitra, který tuto pravomoc vykonával prostřednictvím ústřední správy státního požárního dozoru a jejich místních orgánů.

Přijetím nového zákona o požární ochraně v roce 1958 však došlo k postupné decentralizaci požární ochrany a následnému oslabení její úrovně. Organizace státního požárního dozoru byla tímto zákonem zcela rozbita. Státní orgány požární ochrany byly podřízeny orgánům národních výborů, které nebyly odborně na výši a celá řada státních funkcí byla předána dobrovolné organizaci Československý svaz požární ochrany. 60. léta jsou proto charakterizována snahou o zavedení nové právní úpravy požární ochrany.

Velice významnou událostí pro další období byl vznik Školy požární ochrany ministerstva vnitra ve Frýdku-Místku v roce 1967. V roce 1984 se tato škola transformovala na Střední odbornou školu požární ochrany MV ČSR a roku 2002 na Střední odbornou školu požární ochrany a Vyšší odbornou školu požární ochrany MV ve Frýdku-Místku.

Následující období je spojováno s nástupem absolventů Školy požární ochrany ministerstva vnitra ve Frýdku-Místku, katedry techniky požární ochrany a bezpečnosti průmyslu Vysoké školy báňské v Ostravě a Vysoké inženýrské požárně technické školy Ministerstva vnitra SSSR v Moskvě do orgánů požární ochrany. Výchovou vlastních odborníků a příchodem absolventů středních a vysokých škol, zejména technického směru, se tak mohl zkvalitnit odborný potenciál profesionální požární ochrany a schopnost účelně řešit potřeby zabezpečení požární ochrany ve společnosti.“⁴

K největším změnám v požární ochraně došlo během posledních třicetipěti let. Právě i na potřeby akceschopnosti jednotek požární ochrany, které postupně začaly nahrazovat některé druhy technických služeb a přebíraly i více zodpovědnosti v oblasti připravenosti státu na mimořádné události, musely reagovat právní předpisy. V roce

⁴ Historie profesionální požární ochrany v českých zemích. *Hasičský záchranný sbor ČR*. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [online]. © 2022 [cit. 16.10.2022].

1985 byl vydán zákon č. 133 o požární ochraně, který i přes mnohé obsáhlé změny platí do dnešní doby. Významnou změnou nyní již u Hasičského záchranného sboru České republiky (od r. 1995) byl přelom tisíciletí, kdy v roce 2001 došlo k reorganizaci HZS ČR a sloučení s Hlavním úřadem civilní ochrany. Tím se působnost HZS ČR z již tak obsáhlé oblasti ještě rozšířila a HZS ČR hraje v současnosti stěžejní roli v přípravách a zabezpečení této země na mimořádné události.

Na potřebu likvidovat požáry a náležitě trestat případné hříšníky - žháře, ale i nedbalost, musela nastat reakce v podobě odpovídajících právních norem. Pravděpodobně nejstarším, na našem území platným zákonem o požární ochraně, byl zákon z roku 1278 vydaný za vlády Přemysla Otakara II. Tento zákon stanovil poměrně radikální trest upálením pro žháře, ale rovněž ukládal tresty pro ty, kteří při požárech vyvolávali nepokoje. S rozvojem středověkých městských aglomerací vznikaly i předpisy platné na území těchto měst a byly v nich stanoveny povinnosti občanů při požáru města (např. 14. století v Praze – *O ohni*).⁵ S rozvojem a výstavbou měst vznikaly současně také stavební předpisy, které se prolínaly s předpisy požárními, respektive tvořily společně předpis jeden. Důvodem byl požadavek na požární „nezávadnost“ objektu, neboť požár vedl často k plošnému zničení části města a vzniku velkých škod. I z tohoto důvodu se historické předpisy zabývají nejen zabráněním vzniku požáru, ale následně i k nalezení viníka.

V 18. století, za vlády Marie Terezie a následně i jejího syna Josefa II., kdy došlo k velkým reformám a snaze o centralizované řízení státu, byla řešena také požární ochrana. V roce 1751 byl vydán *Řád k hašení ohně pro města zemská, městečka a dědiny markrabství moravského*. Tento dokument byl v Čechách prvním svého druhu a byl závazný pro celé území Čech a Moravy. Mimo jiné, tento jinak tzv. *Ohňový patent*, řešil protipožární opatření při výstavbě domů, stanovil povinnost stavět zděné komíny a vytvářel základní zásady pro hašení požárů. V roce 1785 navázal na svoji matku Josef II. vydáním *Řádu k hašení ohně*, který již kladl velký důraz na prevenci. Za tu již zodpovídali městští komisaři a kominíci.⁶

⁵ NITRA, Josef. *Oheň a lidé v zemích českých do roku 1895*. 1. vydání. Nové Město nad Metují: Hasiči s.r.o., 2010, ISBN 978-80-904606-0-7, s. 21.

⁶ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde Praha, a.s., 2010, ISBN 978-80-87212-39-4, s. 284.

Přestupek, jako správní delikt, lze identifikovat v druhé polovině 18. století v období policejního státu. Právě za vlády Josefa II. byl správní delikt vymezen roku 1787 ve vydaném *Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech na ně*. Na tento předpis navázal roku 1803 *Trestní zákoník*, který definuje tzv. policejní delikty a následně tuto definici přejímá roku 1852 vydaný nový *Trestní zákoník*.⁷

Největší „rozmach“ v oblasti právních předpisů pro oblast požární ochrany nastal v 19. století, kdy byl vydán *Řád policie požárové pro Slezsko* (zákon č. 20/1873 Slezského zemského zákoníku), *Řád policie požárové a řád hasičský* (zákon č. 35/1873 Moravského zemského zákoníku) a *Řád policie požárové pro království České* (zákon č. 45/1876 Českého zemského zákoníku). Platnost těchto citovaných předpisů byla zrušena až během druhé světové války nařízením protektorátní vlády v roce 1942.

V poválečném období začaly být nahrazovány předpisy, které byly vydány zejména s potřebou nasazení hasičů na likvidaci událostí způsobených válečným konfliktem. Jako první československý právní předpis byl vydán zákon č. 62/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami. Mimo jiné stanovil sedm skutkových podstat, za něž bylo možné uložit pokutu až 50.000,- Kč, případně vězení na dobu dvou měsíců.⁸ Tento zákon byl po třech letech nahrazen zákonem č. 35/1953 Sb., o státním požárním dozoru a požární ochraně, který svými ustanoveními zřizoval ústřední a místní orgány správy státního požárního dozoru, k jejichž úkolům patřilo vydávat předpisy, směrnice a pokyny v oblasti požární ochrany. K tomu samozřejmě patřila i následná kontrola plnění nařízení a opatření, ale i vzdělávání občanů. Orgány státního požárního dozoru měly dle tohoto zákona také mnohá oprávnění a povinnosti, včetně možnosti ukládat pokuty za přestupky nebo je oznamovat k trestnímu stíhání.⁹

Bohužel, zákonem č. 18/1958 Sb., o požární ochraně, došlo k již dříve zmiňované decentralizaci požární ochrany a tím, že byla převedena pod neodborně příliš znalé národní výbory, byla značně narušena.¹⁰ Tento stav vydržel prakticky až do roku 1986, kdy v platnost vstoupil zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (dále jen „ZPO“). Tímto zákonem byly orgány požární ochrany sjednoceny a zařazeny do

⁷ MATES, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, ISBN 978-80-7400-357-8, s. 224.

PRAŽÁK, J. *Rakouské právo správní*. Praha: Jednota právnická 1905, s. 208.

⁸ Zákon č. 62/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami.

⁹ Zákon č. 35/1953 Sb., o státním požárním dozoru a požární ochraně.

¹⁰ Zákon č. 18/1958 Sb., o požární ochraně.

struktury ministerstva vnitra. Pod novým názvem *Sbor požární ochrany* začaly fungovat profesionální jednotky požární ochrany. S mnohými změnami, téměř kompletně přepracován, platí tento zákon do dnešní doby.¹¹

¹¹ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

2 DEFINICE A VYMEZENÍ POJMU PŘESTUPEK

Dle § 5 zákona č. 250/2016 Sb., *o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich* (dále jen „PřZ“), je definován přestupek takto: „*Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“¹² Z této definice tudíž plyne, aby konání mohlo být označeno přestupkem, musí vykazovat tyto znaky:¹³

- musí být výslovně jako přestupek označeno v zákoně,
- musí být zájem chráněný zákonem,
- musí být v rozporu s platnými právními předpisy – souvislost se zásadou „co není zakázáno, je povoleno“,
- musí být prokázána společenská škodlivost – ne vždy je konání pachatele natolik závažné, že je společensky škodlivé, byť vykazuje některé znaky přestupku,
- nesmí se jednat o trestný čin – závažnost konání je tak škodlivá, že na místo správního práva nastupuje právo trestní.

Ten samý zákon, tedy PřZ, na druhé straně současně definuje i jednání, které za přestupek označit nelze, respektive přestupkem není. Jedná se o:

- § 24 krajní nouze – konání, jímž někdo odvrací hrozící nebezpečí zájmu chráněnému zákonem,
- § 25 nutná obrana – konání, jímž někdo odvrací hrozící útok na zájem chráněný zákonem,
- § 26 svolení poškozeného – jestliže dal poškození k jednání souhlas,
- § 27 přípustné riziko – jestliže někdo v souladu s informacemi, které měl, vykonal společensky prospěšnou činnost, které nešlo dosáhnout jinak než tak, že jí ohrozil či porušil zájem chráněný zákonem,
- § 28 oprávněné použití zbraně – pokud někdo použije zbraň v mezích stanovených právními předpisy.¹⁴

Jak bylo výše uvedeno, jednání mající znaky přestupku je jedním z druhů správních deliktů. Správní delikt lze definovat jako protiprávní jednání osoby, kteréhož

¹² Zákon č. 250/2016 Sb., *o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*.

¹³ MÁRTON, M. a kol. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-200-4, s. 28.

¹⁴ Tamtéž, s. 76-83.

znaky jsou uvedeny v zákoně. Zákon s tímto jednáním současně spojuje hrozbu sankcí trestní povahy, které mohou být ukládány v rámci výkonu veřejné správy (tedy i výkonu státního požárního dozoru). Správní delikty lze dle literatury, případně i internetových zdrojů, dělit například takto:

- přestupky,
- jiné správní delikty fyzických osob postihované na základě zavinění,
- správní delikty právnických osob a fyzických osob postihované bez ohledu na zavinění,
- správní disciplinární delikty,
- pořádkové správní delikty.¹⁵

Autor práce se bude zabývat pouze přestupky, které jak je výše uvedeno a patrně, jsou vždy v jakémkoliv dohledatelném dělení správních deliktů.

¹⁵ SPRAVKO.cz. *Správní trestání* [online]. Dostupné z: <https://www.spravko.cz/produkty/E-spravni-trestani/>.

3 PŘÍSLUŠNOST A PRAVOMOC V JEDNÁNÍ O SPÁCHÁNÍ PŘESTUPKU

Příslušnost správního orgánu jednat o spáchání přestupku je dvojí - jednak věcná a jednak místní. Jak je v zákoně č. 500/2004 Sb., *správní řád* (dále jen „SpŘ“), v § 10 řečeno, o přestupku je oprávněn jednat a rozhodovat správní orgán, který je věcně příslušný a bylo mu toto právo svěřeno zákonem.¹⁶ Dle § 26 odst. 2 písm. m) ZPO, je právě HZS ČR ten orgán státní správy, který projednává přestupky a správní delikty spáchané na úseku požární ochrany.¹⁷ Příslušnost HZS ČR k projednávání přestupků na úseku požární ochrany je dána také zákonem č. 320/2015 Sb., *o Hasičském záchranném sboru české republiky* (dále jen „ZHZS“) a to konkrétně v § 47, kde je vyslovena příslušnost HZS ČR k projednávání přestupků dle tohoto zákona.¹⁸ Místní příslušnost správního orgánu je podrobně popsána a upravena v § 11 SpŘ. V § 12 téhož zákona je podrobně popsána činnost, jak postupovat v případě nepřislušnosti správního orgánu ať už místní nebo věcné.¹⁹

Pravomoc, jinak také kompetence, je souhrn práv a moci umožňující splnění delegovaných úkolů. V případě správního orgánu se tedy jedná o oprávnění vykonávat veřejnou moc, tj. jako autorita rozhodovat o právech a povinnostech dotčených subjektů, které nejsou v rovnoprávném postavení se správním orgánem. Rozhodnutí správního orgánu není závislé na vůli adresovaného subjektu.

Pravomoc k projednání přestupku musí být stejně jako příslušnost dána, svěřena, správnímu orgánu zákonem. HZS je pravomoc projednávat konání mající znaky přestupku a uložit za něj rozhodnutím sankci, delegována správním řádem na zvláštní právní předpis, v tomto případě tedy na ZPO.

¹⁶ MÁRTON, M. a kol. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-200-4, s. 137, 138.

§ 10 zákona č. 500/2004 Sb., *správní řád*.

¹⁷ § 26 odst. 2 písm. m) zákona č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*.

¹⁸ § 47 zákona č. 320/2015 Sb., *o Hasičském záchranném sboru České republiky*.

HROZINKOVÁ, E. a kol. *Správní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-7502-365-0, s. 58, 59.

¹⁹ Tamtéž, s. 61, 62.

4 PŘESTUPKY A ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

Přestupky mají své vymezení, svou definici, v pozitivním právu a to v § 5 PŘZ. Přestupky představují jediný správní delikt, který je právně upraven komplexně v jednom zákoně. Lze je proto možné označit je jako kodifikované. Přestupky upravuje několik zákonů, pro něž platí obecná ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který je tzv. generální normou, ale jejich zvláštní úprava má přednost. Skutkové podstaty přestupků tak předpokládají další úpravu v předmětných zákonech, která v dané oblasti přestupky konkretizuje.

Dle § 35 PŘZ lze uložit pouze sankce, které tento zákon stanoví. Je to pokuta, napomenutí, zákaz činnosti a propadnutí věci. Na úseku požární ochrany se za přestupky ve většině případů ukládá pokuta. Je pravděpodobně nejčastějším a nejpoužívanějším řešením, které je i pro obě strany současně řešením nejrychlejším. Zákon samozřejmě umožňuje přestupek vyřešit napomenutím, ale tato možnost není příliš často využívána.²⁰ V případě přestupků spáchaných osobami mladistvými se uplatňují zvláštní ustanovení.²¹

Na úseku požární ochrany upravuje přestupky § 78 ZPO, který v odstavci 1 obsahuje výčet skutkových podstat. Odstavec 2 téhož paragrafu rozděluje výši sankce, kterou lze za přestupky uložit. Dle ustanovení § 79 platí pro projednávání přestupků obecné předpisy.²² Pokuty, které jsou za přestupky Hasičským záchranným sborem kraje uloženy a vybírány (příp. vymáhány), jsou příjmem státního rozpočtu.

4.1 Přestupky dle zákona o Hasičském záchranném sboru

V této kapitole se zaměříme na přestupky, jejichž skutkové podstaty jsou vyjmenovány v § 45 a v § 46 ZHZS. Těch se může dopustit vůči HZS ČR FO, ale i PFO nebo PO. Jedná se i o přestupky, které může jako FO spáchat bývalý příslušník tohoto bezpečnostního sboru.²³

²⁰ Autor, jako vyšetřovatel příčin požárů, má možnost nahlédnout do vedených spisů ke spáchaným přestupkům.

²¹ § 55 - § 59 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

²² Tamtéž.

²³ § 45 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.

§ 45 Přestupky fyzických osob

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:

a) úmyslně neoprávněně nosí služební stejnokroj příslušníka s označením příslušnosti k hasičskému záchrannému sboru nebo takové součásti stejnokroje, které jsou s úplným stejnokrojem zaměnitelné,²⁴

Tohoto přestupku se může dopustit ten, kdo si neoprávněně obléká služební stejnokroj HZS ČR, jenž je označen předepsanými symboly (státní znak, znak HZS ČR, domovenka). Nejčastěji to mohou být bývalý příslušníci HZS ČR, kteří si nepožádali o možnost nosit služební stejnokroj po skončení služebního poměru. Nošení služebního stejnokroje, včetně možnosti vlastnění průkazu bývalého příslušníka HZS ČR, řeší § 15 ZHZS.²⁵

b) v rozporu s § 27 neuposlechne bez zbytečného odkladu výzvy nebo pokynu příslušníka uplatněné v souvislosti s plněním úkolu,²⁶

§ 27 jasně říká, že v souvislosti s plněním služebních úkolů, je každý povinen uposlechnout výzvy příslušníka HZS ČR.²⁷ Plněním služebních úkolů se v tomto případě rozumí zásahová činnost, při níž je mnohdy nutné učinit potřebná opatření či omezení v souvislosti s řešením probíhající mimořádné události. Toto právo nesmí příslušníci zneužívat a nestává se, že by občané měli se zásahem hasičů, a s tím spojenými komplikacemi, problémy.

c) použije symbol hasičského záchranného sboru v rozporu s § 40 odst. 1,²⁸

Použití symbolů HZS ČR je možné podle stanovených pravidel a v opačném případě se jedná o poškození dobrého jména a pověsti HZS ČR, tudíž jde o přestupek. Reálně by se mohlo jednat například o označení soukromého vozidla znakem HZS ČR s úmyslem získat nějakou výhodu (např. parkování).

d) poruší povinnost mlčenlivosti podle § 48 odst. 1.²⁹

²⁴ § 45 odst. 1 písm. a) zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.

²⁵ Tamtéž, § 15.

²⁶ Tamtéž, § 45 odst. 1 písm. b).

²⁷ Tamtéž, § 27.

²⁸ Tamtéž, § 45 odst. 1 písm. c).

²⁹ Tamtéž, § 45 odst. 1 písm. d).

Tato povinnost se netýká jenom příslušníků HZS ČR, ale všech osob uvedených v tomto paragrafu. Výjimka z povinnosti mlčenlivosti je upravena v § 49. Jiné jednání je v rozporu s tímto zákonem a dle tohoto zákona může být také sankcionováno.

(2) Bývalý příslušník se dopustí přestupku tím, že na místě veřejnosti přístupném neoprávněně nosí služební stejnokroj s odlišujícím označením nebo jej nosí způsobem, který poškozují dobrou pověst hasičského záchranného sboru.³⁰

Toto porušení souvisí velice těsně s ustanovením odst. 1 písm. a) tohoto paragrafu. Neoprávněným nošením služebního stejnokroje bez patřičného povolení nebo v takovém stavu, který není hoděn ani příslušníka HZS ČR, ani uniformy, zcela jistě daná osoba poškozují dobrou pověst HZS ČR a tudíž si zaslouží být potrestána. K takovému porušení prakticky nedochází. Pokud ano, je vždy činěno takových opatření, aby se co nejrychleji zjedнала náprava.

FO mohou být při naplnění skutkových podstat § 45 příkazem na místě „odměněny“ blokovou pokutou do výše 5.000,- Kč, maximální výše pokuty může být 10.000,- Kč.

§ 46 Přestupky právnických a podnikajících fyzických osob

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:

a) v rozporu s § 27 neuposlechne bez zbytečného odkladu výzvy nebo pokynu příslušníka uplatněné v souvislosti s plněním úkolu,³¹

Při plnění služebních povinností příslušníků HZS ČR může dojít i k situaci, kdy učiněná opatření nebo výzvy neuposlechne PO či PFO. Postup v řešení je stejný jako u FO, jenom výše pokuty na vyšší úrovni.

b) použije symbol hasičského záchranného sboru v rozporu s § 40 odst. 1,³²

Použití symbolů HZS ČR PO nebo PFO není řešeno příliš často. Nejčastěji se jedná o označení vozidel symboly HZS, které jsou zneužívány např. pro průjezd uzavřených komunikací při omezení v souvislosti s probíhající mimořádnou událostí.

³⁰ § 45 odst. 2 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.

³¹ Tamtéž, § 46 odst. 1 písm. a).

³² Tamtéž, § 46 odst. 1 písm. b).

c) použije slova „hasičský záchranný sbor“, tato slova v jiném gramatickém tvaru, jiné seskupení těchto slov nebo zkratku „HZS ČR“ v rozporu s § 41.³³

Porušení tohoto ustanovení není jednoduché odhalit a následně potrestat. Nejčastěji je zneužíváno různými dobrovolnými organizacemi, které se snaží „přiživit“ na pozitivním pohledu občanů na HZS ČR jako na organizaci, která pomáhá lidem a je vždy připravena reagovat na vzniklou nenadálou situaci. Jsou známy i případy, kdy odtahové služby měly i vozidla v barvách HZS ČR a zneužívaly svůj přestupek k získání kontraktů. K tomuto porušení došlo i v hasebním obvodu autora práce a pachatel přestupku byl ve správním řízení potrestán sankcí ve výši 20.000,- Kč.

Dle odst. 2 je možné za přestupky uvedené v odst. 1 uložit pokutu do výše 20.000,- Kč.

4.2 Přestupky dle zákona o požární ochraně

Zde jsou citovány skutkové podstaty jednotlivých přestupků na úseku požární ochrany, tak jak jsou uvedeny v § 78 odst. 1) ZPO, včetně jednoduchého rozboru a poznatků autora z vlastní praxe.³⁴ Samozřejmostí je i oddělení skupin přestupků dle možných výší pokut, které lze uložit.

§ 78 odst. 1) Přestupku se dopustí ten, kdo:

a) poruší příkazy nebo zákazy týkající se požární ochrany na označených místech,³⁵

Odpovědnost za tento přestupek ukládá v § 17 odst. 1 písm. c), které říká, že je každý povinen plnit příkazy a dodržovat zákazy týkající se požární ochrany na označených místech. Obecně lze říci, že každé místo, kde je možné svým chováním zavdat příčinu ke vzniku požáru, musí být dle platných norem označeno, případně značení doplněno i psaným textem upřesňujícím potřebné chování. Není pravděpodobně nikdo, kdo by se s takovým označením nesetkal. Příkladem může být zcela běžná cedulka na čerpací stanici zakazující kouření nebo cedulka zakazující neoprávněné použití únikového východu v obchodním domě.

³³ § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.

³⁴ § 17 odst. 1 písm. c) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

³⁵ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. a).

b) neumožní vstup na nemovitost při cvičení jednotky požární ochrany, ačkoliv je k tomu povinen podle rozhodnutí hasičského záchranného sboru kraje nebo obce,³⁶

K takovému přestupku reálně prakticky nedochází, neboť cvičení jednotek požární ochrany jsou dopředu vždy plánována, a to včetně spolupráce s majiteli dotčených nemovitostí.

c) neuposlechne nařízení velitele zásahu nebo velitele jednotky požární ochrany vydané podle § 88 odst. 1 písm. a),³⁷

Ustanovením § 88 odst. 1 je velitelům jednotek požární ochrany dána možnost v souvislosti s probíhající mimořádnou událostí nebo cvičením, konat opatření nebo omezení směřující k úspěšnému provedení zásahu.³⁸ K tomuto přestupku dle zkušeností autora dochází opravdu minimálně. Z vlastní praxe může autor říci, že při zásahu hasičů se naopak každý snaží být nápomocen a pokyny nejen velitele zásahu se řídí. Současná praxe však ukazuje, že největším problémem je možné omezení občanů v užívání mobilních záznamových zařízení z důvodu etické nevhodnosti pořizování záznamů probíhajících mimořádných událostí a jejich následné umístění na některou sociální síť, mnohdy i s velmi nevhodným komentářem.

d) poruší zásady bezpečného provozu tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů,³⁹

Odpovědnost za tento přestupek vychází z § 17 odst. 1 písm. a), která ukládá povinnost (vhodnější by mnohdy bylo říci opatrnost) počínat si při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru.⁴⁰ FO musí dodržovat průvodní dokumentaci výrobce (návod k použití). Výrobce nebo prodejce je povinen zajistit, že budou popsána všechna rizika, která mohou při provozu spotřebiče nastat a jaká pravidla je potřeba dodržet (např. bezpečná vzdálenost od zdrojů tepla, hořlavých látek, vlhko apod.). Komíny a kouřovody je nutno udržovat v takovém stavebně technickém stavu, aby byla zajištěna požární bezpečnost

³⁶ § 78 odst. 1 písm. b) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

³⁷ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. c).

³⁸ Tamtéž, § 88.

³⁹ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. d).

⁴⁰ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. a).

při provozu připojených tepelných spotřebičů. Čištění a kontrola komínů musí být zajištěna v souladu se zákonem dle podrobností vyhlášky.⁴¹

Za tyto výše uvedené přestupky lze uložit pokutu do výše 10.000,- Kč.

*e) neobstará nebo neudrží v provozuschopném stavu věcné prostředky požární ochrany nebo požárně bezpečnostní zařízení, poškodí, zneužije nebo jiným způsobem znemožní použití věcných prostředků požární ochrany nebo požárně bezpečnostních zařízení,*⁴²

Na porušení tohoto ustanovení lze nahlížet jako na poměrně vážné porušení předpisů, neboť následkem může být nejen samotný vznik požáru, ale hlavně znemožnění jeho likvidace při včasném zjištění a tím i větší výše případných škod. Tato povinnost je ustanovena v § 17 odst. 1 písm. d, e).⁴³ Byť se to může jevit jako běžná věc, kterou nikdo neřeší, dochází k tomuto porušení nejčastěji v bytových domech. Tam si obyvatelé samostatných bytových jednotek zvětšují svůj prostor bytu tím, že na společnou chodbu umístí botník nebo skříňku, čímž ale dojde k omezení únikové (současné i zásahové) cesty a mnohdy i k omezení protipožárních zařízení (nástěnných hydrantů).

*f) vědomě bezdůvodně přivolá jednotku požární ochrany nebo zneužije tísňovou komunikaci,*⁴⁴

Tímto případným konáním může dojít k porušení ustanovení § 17 odst. 3 písm. a).⁴⁵ V současné době je při použití moderních technologií poměrně snadné takového volajícího identifikovat, zjistit jeho polohu a také případně znemožnit volajícímu další použití mobilního telefonu. Toto však bývá součástí přednášek na školách pořádaných v rámci prevence požární ochrany a pravděpodobně i to vede ke skutečnosti, že takovýchto volání rapidně ubylo. Dříve školáky hojně využívané telefonní budky jsou

⁴¹ § 43 - § 47 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.

§ 43 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

⁴² § 78 odst. 1 písm. b) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁴³ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. d, e).

⁴⁴ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. f).

⁴⁵ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. a).

dnes již minulostí a o svůj mobil se dnes mládež bojí mnohem víc, než eventuálního trestu.

g) nedodrží podmínky nebo návody vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činnosti,⁴⁶

§ 17 odst. 1 písm. i) ukládá tuto povinnost pro fyzické osoby, § 5 odst. 1 písm. c) tuto povinnost ukládá PFO a PO.⁴⁷ „Podnikatelé“ jsou na rozdíl od FO povinni prokazovat pravidelné kontroly a údržbu zařízení a výrobku dle návodů výrobce, případně dle lhůt stanovených předpisem.⁴⁸ Avšak i v případě spáchání přestupku FO dle tohoto ustanovení se bude správní orgán tázat, zda pachatel dodržel patřičné podmínky nebo návody k použití. Mnohdy může být špatná interpretace a zpracování návodů k použití polehčující okolností.

h) neumožní výkon státního požárního dozoru nebo ve stanovené lhůtě nesplní opatření uložená orgánem státního požárního dozoru,⁴⁹

Tato povinnost je uložena § 35 písm. a).⁵⁰ S porušením se v praxi příslušníci HZS ČR příliš často neseškávají, protože každý se snaží být v souladu s platnými předpisy a orgány veřejné moci. Dle zjištěných skutečností z praxe někdy dojde k nedodržení uloženého termínu na odstranění závad. Mnohdy je ale příčinou skutečnost, že služby v oblasti požární ochrany jsou poskytovány dodavatelským způsobem a požární zařízení často vyráběny dle požadavků zákazníka, tj. na míru.

i) neposkytne osobní nebo věcnou pomoc v souvislosti se zdoláváním požáru, ačkoli je k tomu povinen,⁵¹

Každý je na vyzvání povinen poskytnout pomoc (osobní a věcná dle § 18 a § 19).⁵² Samozřejmostí je to, že pomoc musí odpovídat schopností osoby, která je o pomoc požádána, což by měl při žádosti posoudit ten, kdo o pomoc žádá. V ustanovení § 20 je

⁴⁶ § 78 odst. 1 písm. g) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁴⁷ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. i), § 5 odst. 1 písm. c).

⁴⁸ Např. § 12 a § 13 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

⁴⁹ § 78 odst. 1 písm. h) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁵⁰ Tamtéž, § 35 písm. a).

⁵¹ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. i).

⁵² Tamtéž, § 18 a § 19.

vyjmenováno, kdo a proč nemusí výzvy na poskytnutí pomoci uposlechnout, na koho se tato povinnost nevztahuje.⁵³

j) neumožní orgánu státního požárního dozoru provedení potřebných úkonů ke zjišťování příčiny vzniku požáru nebo bezúplatně neposkytne výrobky nebo vzorky k provedení požárně technické expertízy,⁵⁴

Tato povinnost je pro FO ustanovena v § 17 odst. 1 písm. g), pro PO a PFO v § 5 odst. 1 písm. g).⁵⁵ Při zjišťování příčin požárů je mnohdy odebírán z důvodu zjištění příčiny požáru vzorek, který je posléze odeslán na expertízu. Dotčená osoba je o této skutečnosti vždy informována a o odebrání vzorku, příp. výrobku, dostane patřičné potvrzení. S výsledkem požárně technické expertízy, který je součástí spisu o požáru, jsou všichni zainteresovaní vždy seznámeni. V praxi se nestává, že by někdo bránil nebo odmítl povolit odebrání vzorku.

k) nedodrží předpisy o používání, skladování a manipulaci s hořlavými nebo požárně nebezpečnými látkami nebo nesprávným skladováním materiálu znemožní přístup k rozvodným zařízením elektrické energie a uzávěrům plynu, vody a topení,⁵⁶

Tyto povinnosti najdeme uvedené v ustanovení § 17 odst. 1 písm. a) a písm. b).⁵⁷ V § 44 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o požární prevenci, najdeme bližší pokyny pro skladování hořlavých nebo požárně nebezpečných látek.⁵⁸ Jelikož jsou obchodníci, ale i ti, kdo s takovými látkami nakládají, povinni mít potřebné doklady ke skladovaným látkám, výrobci je sami dodávají. Povinnost zajistit přístup k uzávěrům elektrické energie, plynu, vody a topení je zřejmý – zabránit vzniku požáru nebo jiné mimořádné události a usnadnit případný zásah jednotek požární ochrany. Tyto povinnosti jsou dle platných předpisů a nařízení součástí pravidelných školení o požární ochraně, které musí dle zmíněných předpisů probíhat.⁵⁹

⁵³ § 20 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁵⁴ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. j).

⁵⁵ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. g), § 5 odst. 1 písm. g).

⁵⁶ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. k).

⁵⁷ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. a, b).

⁵⁸ § 44 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

⁵⁹ Tamtéž, § 22 - § 26.

l) nedodrží zásady požární bezpečnosti při používání otevřeného ohně nebo jiného zdroje zapálení,⁶⁰

Tato povinnost stanovená v § 17 odst. 1 písm. a) se týká opatrné manipulace s otevřeným ohněm nebo jiným zdrojem zapálení (nejčastěji sirky, svíčky, ale i cigarety).⁶¹ Častou příčinou požáru v domácnostech je právě ona neopatrná manipulace s otevřeným ohněm, bohužel mnohdy jsou poškozenými starší lidé nebo děti. Ke každému výrobku, stroji, či zařízení jsou výrobci dodávány návody na použití, ale FO mnohdy nedbá nařízení a pokynů a v praxi bývá problematické prokázat porušení povinností v souvislosti s nedodržením ustanovení dle § 78 odst. 1 písm. d), k) nebo l), pokud současně nedošlo ke vzniku požáru. HZS ČR u FO nevykonává státní požární dozor (dále jen „SPD“) a ani není oprávněn provést domovní prohlídku.

Za tyto výše uvedené přestupky lze uložit pokutu do výše 20.000,- Kč.

m) nevytváří v prostorách ve svém vlastnictví nebo užívání podmínky pro rychlé zdolávání požáru a pro provádění záchranných prací nebo neumožní jednotce požární ochrany vstup na nemovitost při zdolávání požáru nebo provádění záchranných prací anebo jinak ztíží provedení opatření nutných ke zdolávání požáru nebo při provádění záchranných prací,⁶²

Toto porušení zákona je bohužel v současné době poměrně časté a mnohdy si jej samotní hřišníci uvědomí až v okamžiku, kdy jsou za něj náležitě penalizováni. Jedná se nejčastěji o zanedbání povinnosti pravidelných revizí protipožárních zařízení (přenosné hasicí přístroje, hydranty, požární uzávěry atd.), což jsou ty základní věci, které každý v případě požáru má v úrovni očí a měl by je být schopen použít. To, že by někdo neumožnil provedení samotného hasebního zásahu nebo neumožnil vstup zasahujících hasičů na svoji nemovitost, to se stává opravdu minimálně. Pokud již dojde k požáru, který hrozí i zasažením okolních nemovitostí, je ve vlastním zájmu každého poskytnout součinnost při likvidaci takovéto události, neboť chrání i svůj majetek.

⁶⁰ § 78 odst. 1 písm. l) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁶¹ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. a).

⁶² Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. m).

n) poruší rozhodnutí o vyloučení věci z užívání nebo rozhodnutí o zákazu činnosti anebo rozhodnutí o zastavení provozu,⁶³

K porušení tohoto zákonného ustanovení dle zjištění samotných hasičů dochází, ale málokdy je odhaleno a tudíž řešeno. K vydání rozhodnutí o vyloučení věci z užívání, zastavení provozu nebo zákazu činnosti se přistupuje opravdu při vážném porušení bezpečnosti a předpisů o požární ochraně. V případě, že přeci jenom dojde k tomu, že je takovéto konání odhaleno, bývá uložená sankce vyšší.

o) provádí práce, které mohou vést ke vzniku požáru, ačkoli nemá odbornou způsobilost požadovanou pro výkon takových prací zvláštními právními předpisy,⁶⁴

Porušení tohoto ustanovení bývá nezhřídkou příčinou vzniku požáru, mnohé případy jsou poté i dosti medializovány. Každý, kdo provádí nebo chce provádět práce, při kterých je možnost vzniku požáru, by se měl (resp. musí) seznámit s návodem používaných nástrojů a zařízení, možnými riziky a učinit taková opatření, aby veškerá možná rizika minimalizoval. Kromě toho je povinen na odbornou činnost mít patřičné oprávnění (svářečí průkaz, prokazatelné proškolení, seznámení s návodem k obsluze apod.). Tato povinnost je ostatně uložena § 5 a § 6 a je určitě v zájmu každého toto dodržovat.⁶⁵

p) zanedbá z hlediska požární ochrany dohled nad osobami, které nemohou posoudit následky svého jednání,⁶⁶

Jak z tohoto ustanovení vyplývá, přestupek mohou spáchat i osoby, které nejsou nebo nemohou posoudit, zda činnost, kterou konají, je činností škodlivou vůči společnosti. PřZ ve svých ustanoveních říká, že za přestupek není odpovědný ten, kdo v době jeho spáchání nedovrší patnáctý rok svého věku a také ten, kdo pro duševní poruchu v době jeho spáchání nemohl rozpoznat, že jde o porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem, nebo nemohl ovládat své jednání. Z tohoto je zřejmé, že se přestupku mohou dopouštět děti (§ 18 PřZ) či osoby tzv. nepřičetné, jedno, zda mají duševní poruchu nebo zda se do stavu nepřičetnosti samy přivedly (§ 19 PřZ). V těchto případech by se jednalo o porušení ustanovení § 14 PřZ, které stanoví právní odpovědnost zákonného

⁶³ § 78 odst. 1 písm. n) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁶⁴ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. o).

⁶⁵ Tamtéž, § 5 a § 6.

⁶⁶ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. p).

zástupce nebo opatrovníka. Dá se říci, že pokud není stanoveno jinak, v rámci tzv. rodičovské odpovědnosti dle ustanovení § 865 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* (dále jen „OZ“), jsou rodiče ti, kdo vykonávají dohled nad svými dětmi a jsou za ně tudíž odpovědní.⁶⁷ Děti, které dosáhnou věku 15 let a nedovrší věku 18 let, jsou osoby mladistvé a za své jednání již odpovědné. V případě spáchání přestupku mladistvým se dle § 57 PŘZ snižuje horní hranice pokuty na polovinu, nesmí však přesáhnout 5.000,- Kč.⁶⁸ Ze statistik vedených u HZS ČR se lze dočíst, že počet událostí (požárů), kde je jako pachatel osoba nezletilá nebo mladistvá, v posledních letech značně klesl. Autor této práce jako profesionální hasič tuto skutečnost vnímá i ze své pozice. Během posledních 10 let bylo v hasebním obvodu jeho stanice řešeno podstatně méně případů takovýchto událostí, než tomu bylo v dřívějších letech. Změnu v chování dětí lze spatřovat jistě i v tom, že díky mnohým moderním technologiím, které dnešní mládež využívá v běžném životě, nemají potřebu a možná ani snahu se věnovat „pokusům“ se zápalkami, zapalovačem apod.

r) způsobí svým jednáním požár, nejde-li o trestný čin,⁶⁹

§ 17 odst. 1 písm. a) jasně říká, že se má každý chovat tak, aby svým jednáním nezpůsobil požár.⁷⁰ Přesto, můžeme se snažit a dodržovat všemožná opatření, k požáru může dojít neúmyslně či z nedbalosti. Někdo vynese žhavý popel do popelnice, odhodí nedopalek ven z okna automobilu do příkopu. Takových příkladů je mnoho a stávají se často. Nesmí však takovýmto jednáním dojít k požáru s vyšší škodou, v tomto případě minimálně 10.000,- Kč, což je dle § 138 odst. 1) písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník* (dále jen „TRZ“) spodní hranice pro trestní stíhání.⁷¹ Podmínek pro trestný čin je samozřejmě více, úmysl, zranění či usmrcení osob. Hasiči takovéto požáry, pokud tedy dojde pouze k požáru bez zranění nebo úmyslného jednání, evidují jako požáry I. třídy. Těchto požárů je převládající většina a vyšetřovatelé požárů mají s jejich evidencí nejmenší práci. V případě odhalení pachatele tohoto přestupku je řešení nejčastěji blokovou pokutou.

⁶⁷ § 865 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁶⁸ § 57 zákona č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁶⁹ § 78 odst. 1 písm. r) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁷⁰ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. a).

⁷¹ § 138 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

*s) vypaluje porosty,*⁷²

Toto ustanovení je krátké, avšak jednoznačné a porušující ustanovení § 17 odst. 3 písm. f).⁷³ Kromě toho, že může při vypalování porostů dojít na rozšíření požárů i mimo prostor, který chce daná osoba vypálit, může dojít i k úmrtí samotné osoby při nevládnutí zapáleného prostoru, což se již několikrát stalo. Kladný pohled na tuto činnost nemají určitě ani ekologičtí aktivisté, byť i jejich názory se často liší (např. požár v Národním parku České Švýcarsko v roce 2022). A v neposlední řadě, ve městech a obcích mohou místní vyhláškou omezit nebo úplně zakázat na území obce spalování biologického odpadu. Takovéto porušení je poté, na rozdíl od vypalování porostů, v řešení obce samotné.

*t) neoznámí bezodkladně místně příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje požár v objektech a jiných místech, které vlastní nebo užívá,*⁷⁴

Oznamovací povinnost je pro FO stanovena v § 17 odst. 1 písm. h) a platí i v případě, že požár byl již uhašen.⁷⁵ S pozdním nahlášením požáru se často setkáváme v případech, že poškozený potřebuje pro jednání s pojišťovnou zprávu o požáru od HZS ČR a to jej donutí, byť se zpožděním, událost nahlásit. § 18 písm. c) navíc povinnost ohlášení požáru jako druh osobní pomoci přímo ukládá.⁷⁶ PO a PFO mají tuto povinnost uloženu § 76 odst. 1 písm. h).⁷⁷

*u) omezí nebo znemožní použití označených nástupních ploch pro požární techniku,*⁷⁸

FO je tato činnost zakázána § 17 odst. 3 písm. d).⁷⁹ I přesto se velmi často stává, že na místech vyhrazených a označených jako nástupní plocha pro požární techniku, zaparkují řidiči svoje vozidlo a jakéhokoliv označení nedbají. Vinou v přeplněných městech je zcela jistě málo parkovacích míst a často probíhající rekonstrukce komunikací k parkování určených. Bohužel, v případě požáru jde pro hasiče o velkou komplikaci, kterou je někdy třeba řešit dost razantně. PO a PFO jsou dle § 5 odst. 1 písm. b) povinny

⁷² § 78 odst. 1 písm. s) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁷³ Tamtéž, § 17 odst. 3 písm. f).

⁷⁴ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. t).

⁷⁵ Tamtéž, § 17 odst. 1 písm. h).

⁷⁶ Tamtéž, § 18 písm. c).

⁷⁷ Tamtéž, § 76 odst. 1 písm. h).

⁷⁸ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. u).

⁷⁹ Tamtéž, § 17 odst. 3 písm. d).

vytvářet podmínky pro hasební zásah a udržovat volné příjezdové komunikace a nástupní plochy.⁸⁰ Ve svých areálech a na svých pozemcích důsledně dbají na to, aby tato povinnost byla dodržována. Dle zpětných vazeb od pojišťoven, které v případě vzniklé události hledí i na takovéto porušení předpisů, se prakticky již neseškávají s tím, že by někdo vědomě předpisy požární ochrany porušoval.

v) používá neoprávněně barevné označení vozidel, lodí a letadel jednotek požární ochrany,⁸¹

V současné době se s takovýmto porušením ustanovení § 17 odst. 3 písm. e) lze setkat snad jen u „zapálených“ dobrovolných hasičů.⁸² I v této oblasti se však porušení stává výjimkou, neboť ani příslušníci PČR takovéto porušení předpisů netolerují.

z) neudrží zdroj vody pro hašení požárů v takovém stavu, aby bylo umožněno použití požární techniky k hašení požáru, neplní povinnosti k ochraně lesů před požáry podle § 7 odst. 2 nebo neplní povinnosti vlastníka podle § 2 odst. 2,⁸³

Ustanovením tohoto § je jasně řečeno, kde je povinnost udržovat vodní zdroje a činit opatření dána. Mnohá ministerstva vypisují dotační programy na obnovu vodních ploch, lesních cest i jiných opatření. HZS ČR má poznatky, že některé dotační tituly na obnovu požárních nádrží byly využity dle předpisů. Tyto požární nádrže jsou v obcích využívány jako veřejná koupaliště, což je dle autorova mínění jedině ku prospěchu věci. Takto využívaná požární nádrž je pro techniku hasičů přístupná, plná vody a čistá. Pro děti je samozřejmě v případě použití hasiči chvíli bez vody, ale tento problém je v případě ochrany majetku zcela jistě omluvitelný.

Za tyto výše uvedené přestupky lze uložit pokutu do výše 25.000,- Kč.

aa) kdo provozuje spalínovou cestu v rozporu s tímto zákonem.⁸⁴

Ustanovení § 43 - § 47 se věnují pouze provozu spalínových cest a tvoří samostatnou třetí část, která má poměrně podrobně rozpracovány úkony a pravidla pro užívání

⁸⁰ § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁸¹ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. v).

⁸² Tamtéž, § 17 odst. 3 písm. e).

⁸³ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. z).

⁸⁴ Tamtéž, § 78 odst. 1 písm. aa).

„komínů“.⁸⁵ Jejich porušení bývá nejčastěji zřejmé každoročně na začátku topné sezóny. Za nedodržení pravidel uvedených ve výše zmíněných paragrafech lze v přestupkovém řízení uložit pokutu do výše 10.000,- Kč.

4.3 Účastníci řízení

Účastníkem řízení je dle výše uvedených znění příslušných paragrafů a zákonů na straně jedné vždy HZS ČR jako orgán státní správy, který je příslušný k projednávání přestupků, ke kterým dochází na úseku požární ochrany. V mnohých případech je současně také stranou poškozenou. Na straně druhé, jako pachatel, neboli subjekt přestupku, je osoba, která za přestupek odpovídá nebo svým jednáním naplnila některou ze skutkových podstat uvedených v ZPO nebo v ZHZS. Pachatelem přestupku na úseku požární ochrany tedy může být pouze FO, která dovršila věku patnácti let. Jinými slovy, je to občan České republiky nebo cizí státní občan, případně osoba bez státní příslušnosti, s trvalým pobytem na území České republiky.⁸⁶ Ne vždy však lze pachatele přestupku potrestat. Zákon stanovuje případy, kdy nelze projednat přestupek, byť je pachatel znám.⁸⁷ Jedná se o:

- osoby požívající výsad a imunit podle jiného zákona,
- osoby požívající výsad a imunit podle mezinárodního práva,
- osoba, která se stala poslancem, senátorem nebo soudcem Ústavního soudu,
- poslanci, senátoři nebo soudci Ústavního soudu, kteří požádali o projednání přestupku v disciplinárním řízení nebo dle jiného zákona,
- příslušníci bezpečnostních sborů a vojáci,
- osoby během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence,
- prezident republiky.⁸⁸

⁸⁵ § 43 - § 47 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

⁸⁶ § 3 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁸⁷ Tamtéž, § 4.

⁸⁸ Článek 65 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1193 Sb., Ústava České republiky.

KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3, s. 21.

V praxi je pachatelem přestupku nejčastěji občan České republiky, který neúmyslně svým jednáním způsobí požár. Ne příliš často, ale přesto, jsou pachateli cizí státní příslušníci s trvalým pobytem na našem území nebo pracovním povolením. Přestupky spáchají právě při vykonávané práci, kterou je nejčastěji svařování, broušení nebo řezání kovů a s tím související nedodržení bezpečnostních předpisů.

5 ZÁSADY PŘESTUPKOVÉHO ŘÍZENÍ

V úvodní části SpŘ Hlava II. jsou konstatovány obecné požadavky na postupy a činnost veřejné správy.⁸⁹ Některé zásady, ty, jenž jsou výslovně uvedeny v textu zákona, jsou jasně závazné. Jiné zásady mohou mít spíše tradiční úlohu, proto je nutné oporu pro jejich vymahatelnost hledat v zákonech ústavních, v ratifikovaných mezinárodních smlouvách a úmluvách nebo v dalších dokumentech. Právě v oblasti správního trestání na úseku požární ochrany je nutno umět používat zásady obecné, řídit se jimi, ale i zásadami odrážejícími některé zvláštnosti tohoto úseku veřejné správy.

Zásada zákonitosti

Jinak také zásada legality či právnosti a dle Důvodové zprávy také zásada nejdůležitější.⁹⁰ Podstata této zásady vychází z požadavků materiálního právního státu. Ty jsou obsaženy v příslušných ustanoveních Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“).⁹¹ SpŘ tuto zásadu zakotvuje v právním systému § 2 odst. 1 a z hlediska důležitosti je i v tomto právním předpisu uvedena na prvním místě.⁹² Správnímu orgánu je tímto uložena zákonná povinnost postupovat v souladu s právními předpisy, tj. zákony, ostatními právními předpisy a mezinárodními smlouvami ratifikovanými Parlamentem ČR (jsou součástí právního řádu ČR). Přijaté řešení tak musí být v souznění s veřejným zájmem a odpovídající danému případu.

Zásada materiální pravdy

Zásada materiální (objektivní) pravdy je tradiční procesní zásadou a orgánům veřejné správy ukládá povinnost zjistit skutkový stav věci.⁹³ Je tudíž nedílnou součástí

⁸⁹ Hlava II. § 2 - § 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

⁹⁰ FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6, s. 10, 11.

⁹¹ Článek 2 odst. 2 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
Článek 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1193 Sb., Ústava České republiky.

⁹² § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

⁹³ FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6, s. 12.

procesu rozhodování a bez zjištění skutečného stavu věci tak lze jen těžko rozhodnout. V případě, že by tato povinnost byla porušena, nebyla dodržena, rozhodnutí by mohlo být zcela odlišné od skutkového stavu věci a mohlo by tím dojít i k porušení zásady předchozí, tj. zásady zákonitosti. Došlo by k porušení ochrany jak subjektivního, tak objektivního práva, čímž by nebyl splněn účel řádného výkonu veřejné správy. Tato zásada a postup správního orgánu je uvedena v § 3 SpŘ.⁹⁴ Pro správní řízení je tato zásada doplněna o ustanovení § 50 odst. 3 a odst. 4 SpŘ, kde je uložena povinnost správnímu orgánu i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti pro ochranu veřejného zájmu a přihlídnout ke všem okolnostem, které byly v řízení zjištěny nebo předloženy. Podstatou materiální pravdy tedy je to, že se zaměřuje na zjištění skutkového stavu věci. Správní orgán je povinen zjišťovat skutkový stav věci, avšak plně postačí, když je zjištěn takový skutkový stav, který nevyvolává důvodné pochybnosti. Skutkový stav musí být zjištěn bez vyvolání důvodných pochybností, v souladu s veřejným zájmem a s využitím zásad legality, právní jistoty a proporcionality.⁹⁵

Zásada formální pravdy

Zásada formální pravdy je opakem zásady materiální pravdy. V podstatě by správní orgán měl vycházet pouze z toho, co dotčené strany souhlasně uznají za skutečnost, případně s čím jsou zákonem spojeny určité právní následky. Správní orgán se však nemůže spokojit pouze s tvrzením účastníků řízení, nejen ve veřejném zájmu, ale i v zájmu zákonnosti řízení je povinen zjistit skutkový stav věci, jak se věci skutečně mají. V rámci efektivity a ekonomie řízení by měl být zjištěn skutkový stav co nejrychleji, nejjednodušeji a pokud možno i co nejlevněji. Skutkový stav nemusí být zjištěn přesně a kompletně, ale musí být splněna podmínka bez vyvolání důvodných pochybností. Pokud je toto splněno a pro rozhodnutí správního orgánu zjištěné skutečnosti postačí, není nutno konat další výslechy či jiná šetření.

⁹⁴ § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

⁹⁵ Tamtéž, § 50 odst. 3, 4.

Zásada součinnosti

Příkladem této zásady může být například povinnost správního orgánu poskytnout v návaznosti na probíhající úkon řízení odpovídající (přiměřené) poučení dotčeného účastníka o jeho právech a povinnostech, pokud je to vzhledem k procesnímu úkonu a osobním poměrům účastníka potřebné. Naproti tomu účastníci řízení, není-li zákonem stanoveno jinak, jsou povinni při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí poskytnout správnímu orgánu potřebnou součinnost.⁹⁶ Jinak řečeno, správní orgán má možnost na požádání účastníka využít toho, že podklady pro vydání rozhodnutí opatří právě účastník řízení. Samozřejmostí je, že musí být zajištěno to, že účastníkem řízení budou opatřeny a poskytnuty podklady odpovídající skutkovému stavu.

Zásada procesní ekonomie

Jinak také zásada rychlosti a hospodárnosti.⁹⁷ Tato zásada stanovená § 6 a § 71 SpŘ⁹⁸ má svoji oporu i v ústavním právu⁹⁹ a její porušení znamená porušení základního práva na projednání věci bez zbytečných průtahů. Oporu tato zásada nachází i v příslušných mezinárodních dokumentech¹⁰⁰ a ctí ji i judikatura Ústavního soudu a judikatura Evropského soudu pro lidská práva. SpŘ chápe a vykládá veřejnou správu jako službu veřejnosti (§ 4 odst. 1) a mimo jiné ukládá správním orgánům, jejich úředníkům, povinnost slušného chování ke klientům veřejné správy. Na pojem slušného chování lze nahlížet různými způsoby, nicméně neslušné chování může vyústit až v nezákonný postup správního orgánu nebo minimálně ke zneužití postavení úředníka veřejné správy. Toto jednání by zcela jistě splňovalo znaky porušení § 8 odst. 1 a 2 SpŘ (zásada dobré správy).¹⁰¹ V § 80 SpŘ je zakomponována jako ochrana před nečinností i otázka rychlosti řízení, jejímž účelem je vyloučení možného neodůvodněného

⁹⁶ § 50 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

⁹⁷ FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6, s. 15.

⁹⁸ § 6, § 71 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

⁹⁹ Článek 38 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1193 Sb., Ústava České republiky.

GERLOCH, A. a kol. *Ústavní systém České republiky*. Praha: Prospektrum, 2002. ISBN 80-7175-077-8, s. 449.

¹⁰⁰ Článek 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Římská úmluva).

¹⁰¹ § 8 odst. 1, 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

prodlužování stanovených lhůt k vyřízení věci nebo proti úplné nečinnosti správního orgánu.¹⁰²

Zásada rovnosti

Zásada rovnosti účastníků uvedená v ustanovení § 7 SpŘ stanoví, že účastníci řízení si jsou zásadně rovni při uplatňování svých procesních práv a povinností.¹⁰³ Tato zásada platí v průběhu celého řízení pro všechny účastníky až do pravomocného ukončení řízení. Týká se přístupu k informacím o průběhu řízení, seznámení s podklady, seznámení s důkazy apod. Popření zásady rovnosti nepředstavuje ani rozdělení účastníků řízení dle § 27 SpŘ do třech skupin, poněvadž všem účastníkům nechává v právech přiznaných zákonem rovnost.¹⁰⁴ Pokud se jedná o řízení přestupkové, mají účastníci postavení rozdílné, což je dáno zákonnou úpravou.¹⁰⁵

Zásada ne bis in idem

Ne dvakrát v téže věci je zásada, která brání pachatele proti opakovanému potrestání za stejný čin. Dle článku 40 odst. 5 Listiny je zřejmé, že se tato zásada používá zejména v rovině trestního práva, nicméně aplikaci v přestupkovém řízení nelze tímto zavrhnout. Vztah přestupku a trestného činu je více než blízký. Po zjištění skutkového stavu přestupku nelze mnohdy nikterak vyloučit jeho překvalifikování na trestný čin a leckdy naopak trestný čin se po prvotním šetření může stát přestupkem.¹⁰⁶

Zásada presumpce nevinny

Zásada presumpce nevinny je jednou ze základních zásad a primárně je upravena v článku 40 odst. 2 Listiny.¹⁰⁷ Pro každého z občanů České republiky se tak jedná o

¹⁰² § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁰³ FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6, s. 16.

¹⁰⁴ § 27 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁰⁵ Hlava IV. zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹⁰⁶ GERLOCH, A. a kol. *Ústavní systém České republiky*. Praha: Prospektrum, 2002. ISBN 80-7175-077-8, s. 456.

¹⁰⁷ Článek 40 odst. 2 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

ústavní právo, které je nezadatelné, nezczizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.¹⁰⁸ Přesné znění tohoto článku je: „*Každý, proti němuž je vedeno trestní řízení, je považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena*“.¹⁰⁹ Nejen v trestním řízení, ale i v přestupkovém, musíme ctít presumpci neviny, neboť toto právo je zakotveno v ústavním systému naší republiky a je tudíž právem vymahatelným. Zjednodušeně řečeno, na každého je nutno pohlížet jako na nevinného, dokud není pravomocným rozhodnutím vyslovena jeho vina.

Zásada in dubio pro reo

Dá se říci, že tato zásada jde ruku v ruce se zásadou předchozí. In dubio pro reo, neboli v pochybnostech ve prospěch obviněného, je zásada garantující bezpochybné a jednoznačné prokázání viny pachateli a pokud se tak nestane, je nutno nahlížet na takovou osobu jako na osobu nevinnou.

Zásada součinnosti s účastníky

Součinností účastníků se v tomto případě rozumí součinnost s orgány státní správy a součinnost s účastníky řízení. Dle § 8 SpŘ dbají správní orgány vzájemného souladu všech probíhajících postupů s nimiž souvisejí práva a povinnosti dotčené osoby. Dotčená osoba má naopak povinnost upozornit bezodkladně správní orgány o skutečnosti, že probíhá více takovýchto postupů současně u různých správních orgánů.¹¹⁰ Zásada součinnosti s účastníky musí být uplatněna v každém stadiu probíhajícího řízení.

Zásada ochrany dobré víry

Povinností správních orgánů je šetřit a dbát na práva, která byla nabyta v dobré víře. Mimo dobré víry účastníků je chráněna i dobrá víra dotčených osob. Správní orgán může do právních poměrů zasahovat pouze dle podmínek stanovených zákonem, a to

¹⁰⁸ GERLOCH, A. a kol. *Ústavní systém České republiky*. Praha: Prospektrum, 2002. ISBN 80-7175-077-8, s. 455.

¹⁰⁹ Článek 40 odst. 2 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

¹¹⁰ § 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

jen v nezbytné míře. Pokud nejsou oprávněné zájmy a práva dotčené osoby v rozporu se zákonem nebo veřejným zájmem, nemůže se tak dobré víry dotčená osoba dovolávat.

Zásada zákazu zneužití správní úvahy

Dle § 2 odst. 2 SpŘ je správní orgán povinen uplatňovat pravomoc svěřenou mu zákonem pouze k těm účelům, k nimž mu byla svěřena.¹¹¹ Tuto zásadu je nutno uplatnit v případech, kdy nebylo zákonem stanoveno žádné pevné pravidlo, tj. v případech, kdy se řízení odehrává dle pravidel stanovených SpŘ. Dle současné právní úpravy by se v případě porušení této zásady mohlo jednat o věcnou nesprávnost.

Zásada nestranného postupu správního orgánu

Dle § 2 odst. 4 SpŘ musí správní orgán dbát, aby rozhodnutí nebylo v rozporu s veřejným zájmem. Současně musí správní orgán konat tak, aby během řízení ani v rozhodnutí nebyl upřednostněn zájem kteréhokoliv z účastníků řízení.¹¹²

Zásada subsidiarity

Účelem této zásady je myšlenka, aby správní orgány zasahovaly do práv jiných subjektů pouze při splnění podmínek, kterými jsou:

- zásah ze strany správního orgánu je nezbytně nutný, aby bylo dosaženo účelu řízení,
- stanoví tak zákon.

Tyto zásady jsou použitelné pouze v případě, že správní orgán nemá jinou možnost k dosažení požadovaného cíle.¹¹³ Současně použitím této zásady nesmí dojít k porušení některé ze zásad předchozích.

¹¹¹ § 2 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹¹² Tamtéž, § 2 odst. 4.

¹¹³ § 2, odst. 2, 3, § 6, odst. 2, § 58 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Zásada legitimního očekávání

Každý správní orgán je povinen rozhodovat tak, aby skutkově shodné nebo podobné případy byla rozhodovány obdobně. Účastníci řízení, které se skutkově podobá, tak mohou očekávat i obdobné rozhodnutí.¹¹⁴

Zásada veřejné správy jako služby

Dle § 4 odst. 1 SpŘ je veřejná správa službou veřejnosti.¹¹⁵ Každý zástupce správního orgánu vykonávající povinnosti z této funkce mu plynoucí má povinnost se chovat k dotčeným osobám zdvořile a dle možností jim vycházet vstříc.

¹¹⁴ Tamtéž, § 2, odst. 4, § 90, odst. 3.

¹¹⁵ FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6, s. 13.

6 DRUHY PŘESTUPKOVÉHO ŘÍZENÍ

V požární ochraně, respektive u přestupků spáchaných na úseku požární ochrany, probíhá přestupkové řízení dvojím způsobem. Prvním způsobem je tzv. „zkrácené“ řízení na místě, které má samo o sobě dvě formy řešení – bloková pokuta a příkaz. Druhým způsobem, který je sice méně častý, ale o to více zdlouhavější a náročnější, je tzv. „klasické“ řízení. Jeho průběh je spojen s ústním projednáním přestupku, předkládáním důkazů, ale i s tím spojených nákladů.¹¹⁶

6.1 Bloková pokuta

Nejen dle statistik HZS ČR je tato forma uložení sankce pachatelů přestupku nejčastěji využívanou.¹¹⁷ Jedná se o nejjednodušší a nejrychlejší formu přestupkového řízení, jejímž výsledkem je uložení blokové pokuty pachatelů. Pokutu je možné uložit dvojí formou, a to „za hotové“, kdy je pachatel ochoten zaplatit požadovanou částku na místě, anebo je pachatelů spolu s pokutovým blokem na pokutu na místě nezaplacenou předána složenka k platbě vyměřené částky. Tu je možné následně zaplatit bankovním převodem, na poště nebo na nejbližším celním úřadu. Pokutu je nutno uhradit do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí¹¹⁸ (v případě blokové pokuty nastává podpisem „bloku“¹¹⁹). Podmínky pro uložení blokové pokuty, které musí být splněny, jsou tři: přestupek musí být spolehlivě zjištěn, pro vyřešení přestupku nestačí domluva, pachatel je ochoten vyměřenou výši pokuty uhradit.¹²⁰

Uložení pokuty by mělo splňovat také podmínku výchovnou, neboť pokud už musí orgán státní správy přistoupit k tomu, že je nutné řešit přestupek, mělo by jeho řešení, kromě finančního přínosu do státní pokladny, mít také pro pachatele přínos výchovný. Vzhledem ke skutečnosti, že při spáchání přestupku na úseku požární ochrany dochází ve většině případů ke škodám na majetku, měla by být minimálně využívána sankce napomenutí. V současné době, kdy se hodnota peněz mění spíše k horšímu, lze i pokutu v minimální výši 100,- Kč dle názoru autora práce považovat za

¹¹⁶ FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6, s. 426-433.

¹¹⁷ MÁRTON, M. a kol. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-200-4, s. 102, 127.

¹¹⁸ § 46 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹¹⁹ Tamtéž, § 92 odst. 2 písm. l).

¹²⁰ Tamtéž § 81.

napomenutí, a to i v případě, že pachatel přestupku se k činu doznal, lituje svého konání a je ochoten případnou škodu nahradit.¹²¹

V případě, že pachatel souhlasí s vyřešením přestupku na místě formou pokuty, je nutné jej upozornit na skutečnost, že proti blokovému řízení není možnost se odvolat. Podpisem příkazového bloku se pachatel vzdává možnosti odvolání proti uložené sankci, skutkové podstatě přestupku, zkrátka se vším na místě projednaným souhlasí. Pro vyřešení přestupku na místě blokovou pokutou je nutné zajistit náležitosti, které jsou následně vyplněny do příkazového bloku. Těmi jsou:

- jméno, příjmení obviněné osoby nebo osoby za jednající za obviněného, který je PO nebo PFO, a název PO,
- datum narození obviněného nebo identifikační číslo, pokud je obviněným PO nebo PFO a bylo-li jim přiděleno,
- adresa místa trvalého pobytu, popř. místa hlášení pobytu cizince, má-li hlášený pobyt na území ČR, adresa sídla obviněné PO nebo PFO, příp. adresa místa výkonu jejich činnosti (pokud nelze zjistit adresu sídla nebo jej na území ČR nemá),
- popis obviněné osoby – jednající za obviněného, který je PFO nebo PO,
- popis skutku s označením místa, času a způsobu jeho spáchání,
- právní kvalifikace skutku včetně formy zavinění a ustanovení právního předpisu, na jehož základě je povinnost ukládána,
- výše uložené pokuty,
- jméno, příjmení, služební číslo oprávněné úřední osoby,
- podpis oprávněné úřední osoby,
- datum a místo vydání příkazového bloku,
- poučení, že podpisem obviněného nebo osoby jednající za obviněného, který je PO nebo PFO, se příkazový blok stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.¹²²

Může se stát, ale nestává se v praxi často, že během vyplňování příkazového bloku se pachateli přestupku celá proběhlá událost „rozleží v hlavě“ a odmítne příkazový blok podepsat. Pokud už takováto situace nastane, je nutné pachatele

¹²¹ KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3, s. 70.

¹²² § 92 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

upozornit na skutečnost, že v takovém případě bude celá věc postoupena do správního řízení, a kromě výše pokuty bude muset následně pachatel hradit i náklady správního řízení. Na zvýšení částky, kterou bude muset případně vydat ze své kapsy, většinou slyší každý pachatel a následně vždy příkazový blok podepíše.

Jelikož po podepsání příkazového bloku nastává i právní moc tohoto rozhodnutí, nelze podat odvolání ani řádný opravný prostředek. Vydané rozhodnutí lze měnit pouze prostřednictvím mimořádných opravných prostředků dle § 100 - § 102 SpŘ, případně v přezkumném řízení dle § 94 - § 99 SpŘ. Samozřejmostí je splnění některých z podmínek výše uvedených ustanovení příslušných paragrafů.¹²³

6.2 Příkaz

Druhá „krátká“ forma správního řízení, ve které je kromě pokuty možné uložit správní trest napomenutí, zákazu činnosti nebo propadnutí věci nebo náhradní hodnoty.¹²⁴ Výjimku tvoří příkaz na místě, který je vlastně zvláštní formou příkazu. Příkazem na místě lze uložit pouze sankci peněžitého plnění do výše 10.000,- Kč.¹²⁵ Při řešení přestupku příkazem je správním orgánem vyhotoven příkaz, který musí splňovat stejné náležitosti jako rozhodnutí, tj. identifikace správního orgánu, který jej vydal, identifikace účastníka, výrok s uvedením uložené povinnosti, poučení o možnosti podat odpor, datum a místo vydání.¹²⁶ Příkaz musí být vydán dle ustanovení § 94 PŘZ bezodkladně, nejpozději do 60 dnů od zahájení řízení. Jako řádný opravný prostředek může pachatel přestupku proti příkazu podat do 8 dnů odpor.¹²⁷ Pokud je odpor v zákonné lhůtě podán, ruší se příkaz a řízení dále pokračuje, odpor vzít zpět je nepřípustné. Dle ustanovení § 150 odst. 4 SpŘ je výhodou příkazu oproti následnému řízení po podání odporu to, že nemůže být uložena pachateli povinnost náhrady nákladů řízení.¹²⁸ V případě, že je odpor podán a následuje správní řízení, nemůže být pachateli přestupku uložen vyšší trest, než jaký mu byl uložen příkazem. Toto lze změnit pouze

¹²³ § 94-99, § 100-102 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹²⁴ HROZINKOVÁ, E. a kol. *Správní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-7502-365-0, s. 234, 235.

§ 90 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹²⁵ HROZINKOVÁ, E. a kol. *Správní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-7502-365-0, s. 235, 236.

¹²⁶ KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3, s. 254.

¹²⁷ § 150 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹²⁸ Tamtéž, § 150 odst. 4.

v případě, že správní orgán změnil právní kvalifikaci skutku.¹²⁹ Dle závažnosti spáchaného přestupku se tak pro správní orgán (HZS ČR) jako nejschůdnější varianta pro uložení sankce za spáchaný přestupek jednoznačně jeví uložení pokuty pachateli přímo na místě. Díky možnosti podat proti příkazu odpor a celé řešení přestupku tak přesunout do „klasického“ řízení, tak pro správní orgán jako výhodnější vychází toto řízení sám zahájit. Příkaz je dle autora mínění vhodné využít v případech, kdy je pachatel přestupku opravdu seznámen se zákonnými možnostmi postupů po vydání příkazu a se vším souhlasí. To je bohužel věc, ve které se musí odpovědní zástupci správního orgánu zorientovat, vytvořit si určité mantinely tak, aby nemohli být nařčeni z nějakých nezákonných postupů a zároveň přičiněním ostatních účastníků řešení přestupků nezdržovali. Vše se v tomto případě odehrává na vytvořených vztazích mezi účastníky řízení.

6.3 Přestupkové („klasické“) řízení

V tomto případě se jedná o standardní řízení, při kterém je přestupek projednáván ústním jednáním účastníků řízení. K projednání přestupku v přestupkovém řízení se přistupuje poté, když obviněný z přestupku nesouhlasí s blokovou pokutou nebo vyřešením přestupku příkazem, případně byla spácháním přestupku způsobena vyšší škoda nebo zřetelně poškozen veřejný zájem. Správní orgán je tak nucen z moci úřední dle § 78 PŘZ zahájit správní řízení.¹³⁰

Tomu však může předcházet dle § 137 SpŘ podání vysvětlení, které může leckdy také vést k ukončení řízení, neboť nezdědka se stává, že obviněný z přestupku si při podání vysvětlení uvědomí svoji pozici a svůj prohřešek a v souladu se zákonem je přestupkové řízení ukončeno uložení blokované pokuty nebo vydáním příkazu. Vysvětlení probíhá dle stejných pravidel jako výsledků u PČR. Osoba podávající vysvětlení tak může odepřít vysvětlení podat, pokud by hrozilo, že by tím přivodila sobě nebo osobě blízké možnost stíhání pro přestupek nebo dokonce trestný čin. Je také důležité mít na paměti, že podání vysvětlení nelze použít jako důkazní prostředek.¹³¹

¹²⁹ § 90 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹³⁰ Tamtéž, § 78.

¹³¹ § 137 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

V případě konání přestupkového řízení je správní orgán oprávněn dle § 80 odst. 1 PŘZ nařídít ústní jednání. Pokud je vina obviněného zcela bez pochyb jasná (přestupek je spolehlivě zjištěn) a není potřeba doplňujících výpovědí svědků nebo obviněného, není ústní jednání nutné. Ústní jednání je však správní orgán dle ustanovení § 80 odst. 2 PŘZ povinen nařídít v případě, že obviněným je osoba mladistvá. Ústní jednání dle tohoto ustanovení správní orgán nařídí také v případě, že je nezbytně nutné k uplatnění práv obviněného. Takovéto jednání se nařizuje na žádost obviněného.¹³²

Pakliže dojde na skutečnost, že se přestupkové řízení musí konat, jedná se s největší pravděpodobností o čin, který nebylo možné pro jeho závažnost vyřešit ve „zkráceném“ řízení (blokovou pokutou nebo příkazem), případně se obviněný z přestupku ke svému činu nedoznal nebo nebylo na místě zajištěno dostatek důkazních materiálů. Správní orgán má povinnost jednoznačně prokázat vinu obviněného (jako v trestním řízení) a k tomu je nutné další dokazování. Mimo výše zmíněného výsledku obviněné osoby a případných svědků, jsou dalšími důkazy ohledání, listinné důkazy, znalecké posudky, ale i kamerové záznamy či fotodokumentace.

Samotné řízení o přestupku tak může být pro účastníky zdlouhavé, nepříjemné, ale i finančně nevýhodné oproti blokové pokutě nebo příkazu. Dle § 79 SpŘ může být součástí výrokové části rozhodnutí také povinnost nahradit náklady řízení, které hradí ten, jenž porušením své právní povinnosti řízení vyvolal.¹³³ Paušální náklady za proběhlé správní řízení jsou stanoveny právním předpisem ve výši 1.000,- Kč.¹³⁴

¹³² § 80 odst. 1, 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹³³ § 79 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹³⁴ § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení.

7 SANKCE UKLÁDANÉ ZA PŘESTUPKY

Se spácháním přestupku jde ruku v ruce i odpovídající sankce – napomenutí, pokuta. Ta by měla odpovídat závažnosti prohřešku a měla by mít výchovný charakter.¹³⁵ Ne vždy se však tato zásada setká s pochopením sankcionované osoby.

7.1 Historie

Historie přestupků na úseku požární ochrany a sankce za toto porušení ukládané nejsou v novodobých dějinách ničím novým. Trest za přestupek se poprvé objevil ve *Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech na ně* vydaného roku 1787 za vlády Josefa II. Od té doby se trestání pachatelů přestupků objevovalo prakticky ve všech právních předpisech, které ukládaly nějaké povinnosti a obyvatelé je museli dodržovat. Jako hlavní trest za porušení předpisů byla vnímána právě pokuta, ačkoliv dle zákona č. 62/1950 Sb., *o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami*, bylo možné uložit trest odnětí svobody (vězení) až na dva měsíce.

V roce 1986 nabyl platnosti zákon č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, a ten také poprvé řešil možnost ukládání pokut i organizacím. Těm mohla být uložena pokuta ve výši 100.000,- Kčs a 250.000,- Kčs, v případě opakovaného porušení zákona až dvojnásobek základní sazby. V současné době je právě v ZPO zakotvena právní úprava skutkových podstat a sankcí za přestupky na úseku požární ochrany. Dle provozovaných činností, které jsou rozděleny v ustanovení § 4 ZPO, jsou za porušení předpisů ukládány pokuty, jejichž výše je stanovena v § 76 ZPO.¹³⁶

7.2 Sankce PO a PFO

Dle § 4 ZPO se činnosti podnikání rozdělují dle míry požárního nebezpečí do kategorií s vysokým požárním nebezpečím, se zvýšeným požárním nebezpečím a bez zvýšeného požárního nebezpečí. Ustanovení § 76 ZPO obsahuje výčet skutkových podstat, za jejichž porušení lze uložit dle kategorie provozované činnosti pokuty až 250.000,- Kč (bez zvýšeného požárního nebezpečí), až 500.000,- Kč (se zvýšeným

¹³⁵ KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3, s. 69.

¹³⁶ § 4 a § 76 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

požárním nebezpečím) a až 1.000.000,- Kč (s vysokým požárním nebezpečím). Bez rozdílu kategorie provozované činnosti lze dle § 76 odst. 4 ZPO uložit PO nebo PFO pokutu až 10.000.000,- Kč za zrušení jednotky požární ochrany. Veškeré výše uvedené pokuty lze za opakované porušení předpisů během posledních tří let zvýšit na dvojnásobek, jak umožňuje ustanovení § 76 odst. 5 ZPO. Vždy se samozřejmě přihlíží k závažnosti protiprávního jednání a způsobené škodě. Zároveň uložení pokuty nezbavuje sankcionovanou osobu (PO, PFO) odstranit ve stanovené lhůtě nedostatky. Z toho plyne, že s uložením pokuty musí být současně uložen i termín na nápravu protiprávního jednání, za které byla sankce uložena (§ 76 odst. 7 ZPO).¹³⁷

Ustanovení § 76a a 76b ZPO ukládá povinnosti pro provozování spalinových cest (komínů), za jejichž nedodržení je správní orgán oprávněn uložit pokutu do výše 50.000,- Kč, resp. 100.000,-Kč.¹³⁸ K porušení těchto nařízení dochází poměrně často v období, kdy probíhá topná sezóna, neboť vlastníci spalinových cest odkládají vše na poslední chvíli a následně revizní technici nezvládají nápor požadavků na práci, což však nikoho neomlouvá z neplnění povinností.

§ 76c ZPO umožňuje uložení pokuty do výše 10.000.000,- Kč PO nebo PFO provozující činnosti s vysokým požárním nebezpečím a v tomto případě se jedná o porušení povinností v dokumentaci, kterou musí dle zákonných nařízení vést a udržovat v aktuálním stavu.¹³⁹

Dle ustanovení § 77 ZPO je nutné řízení o uložení pokuty zahájit do jednoho roku od doby, kdy se správní orgán o porušení povinnosti dozvěděl. Pravomocně musí být řízení skončeno do tří let.

7.3 Napomenutí

Obecně lze považovat napomenutí za nejmírnější sankci, kterou je možno za přešůpek uložit, avšak ani v tomto případě nelze opomenout skutečnost, že musí působit výchovně.¹⁴⁰ Při použití této sankce je nutné mít na paměti, že i v případě

¹³⁷ § 4, § 76 odst. 4, 5 a 7 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

¹³⁸ Tamtéž, § 76a, § 76b.

¹³⁹ Tamtéž, § 76c.

¹⁴⁰ KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3, s. 82, 83.

MÁRTON, M. a kol. *Průvodce novým přešůpkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-200-4, s. 101.

napomenutí musíme mít zcela přesně zjištěnu totožnost pachatele přestupku. Důvodem je evidence, která následně usnadní dohledat, zda se u sankcionované osoby jedná o prohřešek první nebo opakovaný, z čehož může následně správní orgán posuzovat závažnost a odpovídající výši sankce.¹⁴¹ Při aplikaci této sankce je nutno dodržet ustanovení § 36 PřZ, které praví, že napomenutí nelze uložit společně s pokutou. ZPO vysloveně nezakazuje, ale ani nezmiňuje užití sankce napomenutím, pouze v § 79 odkazuje na užití obecných předpisů o přestupcích, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak.¹⁴² Napomenutí lze tedy použít dle obecně platných právních předpisů a v praxi HZS se využívá, sice minimálně, ale využívá. Nejběžněji k tomuto kroku pověřená osoba přikročí v okamžiku, kdy je neopatrností nebo jinou indispozicí (stáří, nemoc, matka na mateřské dovolené) osoby způsobena událost, při níž dojde ke škodě na majetku pachatele přestupku. Příkladem může být rozsvícená svíčka, kterou starší lidé zapalují o vánoční svátky nebo u fotografií zemřelých, které měli rádi. Pokud nedojde ke škodě na majetku další osoby nebo ohrožení života a zdraví, je sankce napomenutí spíše takovým doplňkovým trestem, neboť si pachatel přestupku způsobil škodu sám a pro starší osoby je už toto samotným trestem. V případě osob nemocných by bylo asi i nehumánní jinou sankci použít.

7.4 Pokuta

Tento druh sankce je, jak již výše v této práci bylo uvedeno, nejčastěji využívanou formou potrestání pachatele přestupku. Pokutu je možné dle ustanovení § 46 odst. 1 PřZ uložit do výše 1.000,- Kč, ovšem s odkazem, pokud není její výše zákonem stanovena.¹⁴³ V případě přestupků spáchaných na úseku požární ochrany má jako lex specialis přednost před obecnou úpravou ustanovení § 78 ZPO. Ustanovení tohoto paragrafu v odst. 1 vyjmenovává skutkové podstaty přestupků a v odst. 2 výše pokut, jaké je možno za jednotlivá porušení uložit. Maximální výše pokut uložených dle tohoto zákona a zmíněných ustanovení paragrafů je stanovena částkou 10.000,- Kč,

¹⁴¹ § 37, § 38, § 40 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹⁴² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁴³ § 46 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

20.000,- Kč a 25.000,- Kč. Splatnost uložené pokuty je 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku.¹⁴⁴

Na úseku požární ochrany je možné spáchat přestupky i dle ZHZS a v případě těchto přestupků má jako *lex specialis* před obecnou úpravou přednost právě tento zákon. Přestupky naplňující skutkové podstaty dle tohoto zákona, včetně výše možných pokut, jsou v ustanovení § 45 pro FO a v § 46 pro PO a PFO. Maximální výše pokut je stanovena pro FO 10.000,- Kč a pro PO a PFO 20.000,- Kč. Dle informací, které od kolegů řešících přestupky u HZS Středočeského kraje autor práce má, neproběhlo od vstoupení tohoto zákona do platnosti jediné přestupkové řízení pro porušení některého z výše uvedených ustanovení.

7.5 Zákaz činnosti, propadnutí věci

Dle PŘZ lze za přestupek uložit i tyto sankce a možnosti je jejich uložení v kombinaci s další sankcí - pokutou. Zákaz činnosti je ošetřen v ustanovení § 36 odst. 1 písm. b) ZPO a je možné k tomuto přistoupit, pakliže činnost nebo provoz bezprostředně ohrožuje požární bezpečnost.¹⁴⁵ V praxi to znamená, že je možné vydat rozhodnutí o zákazu činnosti, pokud během kontroly nebo proběhlé události orgán státního požárního dozoru zjistí, že nějaká činnost nebo stroj bezprostředně ohrožuje požární bezpečnost. Zákaz je oznámen ústně a následně zaznamenán do protokolu. Následné uvedení do provozu je možné po předchozím souhlasu orgánu, který věc provozovat zakázal.¹⁴⁶ Jako příklad je možné uvést požár komínového tělesa, které je požárem poškozeno tak, že dojde k porušení jeho stavební konstrukce a možným únikem zplodin hoření by došlo k ohrožení zdraví a života obyvatel nemovitosti. V takovém případě velitel zasahující jednotky HZS do předávacího protokolu uvede zákaz používat komínové těleso a k němu zapojené spotřebiče do doby, než bude provedena kontrola odborně způsobilou osobou a dodána zpráva o provedené kontrole a revizi spalinové cesty.¹⁴⁷

¹⁴⁴ KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3, s. 83, 84.

¹⁴⁵ MÁRTON, M. a kol. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-200-4, s. 103, 104.

¹⁴⁶ § 38 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

¹⁴⁷ Tamtéž, § 43 - § 47.

Propadnutí věci v případě přestupku na úseku požární ochrany lze řešit pouze dle PŘZ, neboť ZPO sankci propadnutí věci vůbec neřeší.¹⁴⁸ Dle mínění autora je tato sankce i velmi těžko realizovatelná, neboť zabavit věc, která způsobila požár (nejčastější událost, při které je spáchán přestupek) by mnohdy bylo zcela nereálné, jelikož zabavit zápalky, zapalovač nebo žhavý popel by se asi zcela míjelo účinkem, natož aby působilo výchovně.

¹⁴⁸ KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3, s. 88, 89, 90.

8 PRŮBĚH ŘÍZENÍ

SpŘ, který nabyl účinnost 1.1.2006, dostatečně podrobně upravuje jednotlivé instituty průběhu řízení, např. dožádání, zastavení řízení, usnesení, příkaz atd. Lze tedy veškerá jeho ustanovení, včetně odkazů na prováděcí předpisy, komplexně využít na vedení řízení o spáchání přestupku na úseku požární ochrany. Správní orgán však musí řízení vést v souladu s právními předpisy na úseku požární ochrany, k jejichž porušení došlo a které mají svá specifická úskalí. Obecně se ale řízení povede dle platného SpŘ.

Příslušnost správního orgánu

Jak již bylo uvedeno v kapitole 3. této práce, je v případě jednání o spáchání přestupku na úseku požární ochrany věcně příslušným HZS ČR. Místní příslušnost je v rámci republiky rozdělena dle krajských zřízení, tj. místně příslušným je HZS zřízený v daném kraji, konkrétně sídlo jeho krajského ředitelství. V případě pochybností nebo podání věcně či místně nepřislušnému orgánu, je dle § 12 SpŘ vydáno usnesení o postoupení pro nepřislušnost.¹⁴⁹

Vyloučení z projednávání a rozhodování věci

Dle ustanovení § 14 SpŘ je nutné, aby v probíhajícím řízení rozhodovaly osoby, které musí být vůči účastníkům řízení nepodjaté, aby nebylo pochyb o tom, že by mohly ovlivnit výsledek řízení. Ustanovení tohoto paragrafu se použije i na znalce a tlumočníky, kteří mohou být k řízení přizváni (např. osoba cizí státní příslušnosti s trvalým pobytem na území ČR, znalecký posudek na přičetnost pachatele) a současně nejsou účastníkem probíhajícího řízení a nevystupují ani jako případní svědci.¹⁵⁰

Vedení řízení, úkony správního orgánu

Správní řízení vede, resp. úkony v něm provádí dle § 15 odst. 2 a 3 SpŘ oprávněná úřední osoba.¹⁵¹ Oprávněná úřední osoba musí splňovat požadavky uložené ustanovením § 111 PŘZ, který stanoví i možné výjimky (odst. 4 – projednání přestupku

¹⁴⁹ § 12 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁵⁰ Tamtéž, § 14.

¹⁵¹ Tamtéž, § 15 odst. 2 a 3.

na místě příkazem¹⁵²), a její oprávnění musí v případě HZS ČR vyplývat i z vnitřních předpisů.¹⁵³ Každý HZS kraje má vnitřním předpisem stanovenou organizační strukturu, ze které mimo jiné vyplývá činnost jednotlivých odborů, oddělení a úseků. Řízení je tak vedeno pověřeným příslušníkem splňujícím zákonné požadavky na oprávněnou úřední osobu. Tito příslušníci mají ve většině případů právní vzdělání, jejich nadřízený je právník a za vydané rozhodnutí zodpovídá. To je následně ve většině případů v souladu s pokynem krajského ředitele oprávněn podepsat náměstek krajského ředitele, ředitel územního odboru nebo ředitel kanceláře krajského ředitele. Ve spisu tak musí být založeno pověření osoby, která prováděla úkony vedeného řízení.

Jelikož ustanovení § 16 SpŘ umožňuje provádět úkony řízení i v jazyce slovenském, je možné, že některý z účastníků prohlásí, že jazyku nerozumí nebo jej neovládá.¹⁵⁴ V takovém případě je tento účastník oprávněn si zajistit tlumočnicka, který musí splňovat zákonem stanovené podmínky. Na tlumočnicka má účastník řízení dle čl. 35 odst. 4 Listiny nárok.¹⁵⁵

O provedených úkonech v řízení musí být veden spis (§ 17 SpŘ), který je veden pod spisovou značkou. Z každého jednotlivého úkonu musí být do spisu uložen protokol (§ 18 SpŘ), včetně ústního jednání (§ 49 SpŘ), které může být zaznamenáno i video nebo zvukovým záznamem. Do spisu jsou oprávněny nahlížet pouze osoby splňující požadavky ustanovení § 38 SpŘ.¹⁵⁶ Do spisu se v případě přestupků na úseku požární ochrany zjištěných při výkonu státního požárního dozoru formou kontroly tak dostanou i témata předmětných kontrol, které byly vedeny jako kontroly samostatné nebo následné na předchozí zjištěné porušení předpisů nebo vzniklý požár. V současné době je realizován u HZS program „Jednotný informační systém prevence – JISP“, do kterého jsou vkládány k FO, PO i PFO veškeré písemnosti, které se týkají odboru prevence. Je tak zajištěn soulad probíhajících řízení, čímž by měla být vyloučena možnost, že budou současně probíhat dvě řízení vedená na jeden subjekt a správní orgán nebude o této skutečnosti informován.

¹⁵² FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6, s. 704-706.

¹⁵³ HROZINKOVÁ, E. a kol. *Správní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-7502-365-0, s. 70-72.

¹⁵⁴ § 16 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁵⁵ Článek 35 odst. 4 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

¹⁵⁶ § 17, § 18, § 49 a § 38 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Úkony účastníků

Mimo toho, že je účastník oprávněn zajistit si tlumočníka, může navrhnout důkazy, vyjádřit své stanovisko, činit jiné návrhy a předkládat podání po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí, jak je uvedeno v § 36 SpŘ. Podání musí splňovat všechny náležitosti dle ustanovení § 37 odst. 2 SpŘ, jinak může být dle tohoto paragrafu z řízení vyloučeno. O tom, že dle § 38 SpŘ jsou účastníci a osoby v tomto paragrafu uvedené oprávněny nahlížet do spisu, je psáno v předešlé kapitole.¹⁵⁷

Doručování

Doručování je SpŘ upraveno velmi podrobně a to v celkem v 8 paragrafech (§ 19 - § 26), které mají 40 odstavců. HZS má možnost doručení písemností poměrně obsáhlou, ale v současné době je nejvyužívanější doručení datovou schránkou, poštovní zásilkou na adresu do vlastních rukou, v případě zastoupení do sídla advokátní kanceláře.¹⁵⁸ Jistou možností by bylo doručení příslušníkem HZS, ale tato možnost je v praxi využívána spíše Justiční stráží a Městskou policií, která doručuje písemnosti „problémovým“ osobám. Ovšem i tyto složky od této možnosti ustupují. S doručováním písemností souvisí i možnost, že písemnost nebude z nějakých důvodů možné adresátovi doručit. Pro tento případ SpŘ řeší svým ustanovením § 23 uložení písemnosti, fikci doručení v § 24, doručení veřejnou vyhláškou v § 25 i možné doručení úřední deskou dle § 26 („vyvěšení“), která musí být nepřetržitě přístupná i dálkově.¹⁵⁹

Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že pro správní orgán obecně, je rychlostně i finančně nejvýhodnější doručování pomocí datových schránek.¹⁶⁰ Ty momentálně mají pouze zákonem stanovené subjekty, avšak v nejbližší budoucnosti (od 1.1.2023) se po novelizaci tohoto předpisu seznam uživatelů rozšíří, neboť veškerá

¹⁵⁷ § 36-38 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁵⁸ HROZINKOVÁ, E. a kol. *Správní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-7502-365-0, s. 106-108.

¹⁵⁹ § 19-26 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

MÁRTON, M. a kol. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-200-4, s. 166, 167.

¹⁶⁰ HROZINKOVÁ, E. a kol. *Správní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-7502-365-0, s. 116-118.

komunikace se státními úřady a bankami by měla co nejvíce probíhat právě touto formou.¹⁶¹

Rozhodnutí

Vydání rozhodnutí je cílem správního řízení a správní orgán v rámci zákonných mezí mění, určuje či omezuje práva a povinnosti dotčeného účastníka nebo účastníků. Obsah a forma rozhodnutí musí odpovídat ustanovení § 67 odst. 2 SpŘ. Rozhodnutí se vždy vyhotovuje v písemné formě, ovšem dle § 67 odst. 3 SpŘ je možné, za dodržení podmínek tohoto ustanovení, jej vyhlásit i ústně.¹⁶²

Každé rozhodnutí musí obsahovat tři části – výroková část, odůvodnění, poučení účastníků.¹⁶³ Ustanovení § 68 SpŘ v jednotlivých odstavcích přesně udává náležitosti pro jednotlivé části tak, aby splňovaly zákonné požadavky. Další náležitosti rozhodnutí a jeho případné opravy, jsou řešeny § 69 a § 70 SpŘ. Vydání každého rozhodnutí je zákonem limitováno lhůtami, které jsou stanoveny v § 71 SpŘ. Rozhodnutí musí být vydáno bez zbytečných odkladů, nejpozději do 30 dnů do zahájení řízení.¹⁶⁴ Výjimky jsou možné a upravuje je ustanovení § 71 odst. 3 SpŘ.¹⁶⁵ Z praxe HZS bohužel dochází k nedodržení této lhůty, ovšem na vině je dle dostupných informací vždy složitost řešeného případu, kdy je třeba obsáhlejší znalecký posudek nebo probíhá komunikace se zahraničním účastníkem řízení.

Usnesení

Dle § 76 odst. 1 SpŘ v případech stanovených zákonem rozhoduje správní orgán usnesením a je zvláštní formou rozhodnutí.¹⁶⁶ V případě probíhajícího řízení nemusí být usnesení konečným verdiktem, nýbrž jím správní orgán může změnit usnesení předchozí, např. o vyloučení důkazu, přistoupení dalšího účastníka k řízení atd.

¹⁶¹ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

¹⁶² § 67 odst. 2, 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

¹⁶³ KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3, s. 256, 259.

¹⁶⁴ HROZINKOVÁ, E. a kol. *Správní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-7502-365-0, s. 206-209.

¹⁶⁵ MÁRTON, M. a kol. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-200-4, s. 246.

¹⁶⁶ FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6, s. 406-412.

Usnesení se oznamuje dle podmínek jako rozhodnutí, tj. dle § 72 SpŘ, s tím rozdílem, že se pouze poznamená do spisu. Takto oznámené usnesení nabývá právní moci, nelze proti němu podat odvolání. Dle § 76 odst. 5 SpŘ se proti usnesení může odvolat pouze účastník řízení, jemuž se usnesení oznamuje. Odvolání nemá v tomto případě odkladný účinek.¹⁶⁷

¹⁶⁷ § 72, § 76 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

ZÁVĚR

Jak bylo v úvodu této práce řečeno, cílem požární ochrany je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života, zdraví osob a zvířat a ochranu majetku před požáry, živelnými pohromami a jinými mimořádnými událostmi. Takto lze interpretovat ustanovení § 1 odst. 1 ZPO, práva a povinnosti z tohoto ustanovení logicky plynoucí, jsou poměrně obsáhle řešeny dalšími ustanoveními tohoto zákona. A jelikož jsou zákonem dány všem kromě práv i povinnosti, z logiky věci tak vyplývá, že dojde i k jejich porušení. Zákonná ustanovení však reagují i na tuto skutečnost, a proto jsou v ZPO, jako předpisu *lex specialis* na úseku přestupků spáchaných v oblasti požární ochrany, vyjmenovány i skutkové podstaty, při jejichž naplnění dojde k porušení zákona, tj. spáchání přestupku (trestného činu).

Cílem autora bylo v této bakalářské práci přiblížit přestupky, které je možné spáchat na úseku požární ochrany a kde jako správní orgán vystupuje HZS ČR. Autor práce je příslušníkem HZS Středočeského kraje a v rámci výkonu svého zaměstnání přichází do přímého kontaktu s řešením přestupků na místě události, potažmo s následujícím přestupkovým řízením. I z tohoto důvodu na některé skutečnosti uvedené v této práci reaguje poznatky z vlastní praxe nebo z informací od kolegů, kteří s patřičnými daty nakládají. Obecně je tématu přestupků věnováno dostatek pozornosti i publikací, které jsou v dnešní době dostupné nejen v tištěné podobě, ale i ve formě elektronické. Výhodou je i dostupnost materiálů, které lze použít jako vzor při řešení přestupků podle PřZ.

Přestupky na úseku požární ochrany, kterých je možné se dopustit porušením zákonných ustanovení ZPO nebo ZHZS, mají svá specifika a podle toho je nutné k jejich řešení přistupovat. Předpisy, které jsou k řešení této problematiky použitelné, lze rozdělit do dvou skupin. Tou první skupinou jsou předpisy, které se týkají této problematiky obecně a jsou použitelné v kterékoliv jiné oblasti správního trestání. Tyto předpisy je však nutné uplatňovat v souladu s předpisy speciálními, které se týkají požární ochrany a těmi hlavními jsou dva výše zmíněné zákony.

Jelikož se požární ochrana vyvíjí, a tudíž i páchané přestupky s ní související, je první kapitola této práce věnována historii. Historie naší země je dlouhá a bohatá, rovněž dlouhá a bohatá je i historie požární ochrany. Ta se začala rozvíjet nejvíce se vznikem prvních velkých měst, na což samozřejmě tehdejší vůdčí zřízení muselo

reagovat patřičnými předpisy. Na vývoj předpisů bylo nutné reagovat požadavky na znalosti, dovednosti a vybavení členů jednotek PO. S rozvojem měst začaly vznikat požadavky i na předpisy v oblasti stavební činnosti a prevence PO. No a s rozvojem všeho výše uvedeného se samozřejmě rozvíjela i oblast přestupků, které bylo a je možné spáchat porušením planých předpisů.

V reakci na tuto skutečnost bylo nutné zpracovat právní předpis, který by řešil trestání za spáchané přestupky. Zpočátku bylo trestání za spáchané přestupky řešeno trestními zákoníky, ale postupem času se i toto stalo součástí předpisů o PO, tedy zákonů. Ty se po druhé světové válce vyvíjely a měnily poměrně často a reagovaly na politickou situaci v naší zemi. Tresty a jejich výše se někdy zcela nelogicky dostaly do téměř absurdních mezí (zákon č. 62/1950 Sb. – možný trest až dva měsíce vězení, naproti tomu zákon č. 60/1961 Sb. – pokuta do 500,- Kč).

Velkým průlomem tak bylo schválení Českou národní radou zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, který s platností od 1.1.1986 v jednom právním předpisu kromě požární ochrany řešil i možné přestupky na tomto úseku spáchané a jejich potrestání za ně. Tento dosud platný zákon byl již mnohokrát pozměněn, a i se změnami reagujícími na aktuální vývoj je stále platnou právní normou, která je pro požární ochranu sěžejní.

K zamyšlení tak zůstává výše možných sankcí, které je za porušení ustanovení tohoto zákona možné uložit. Vzhledem k situaci, kdy stoupá životní úroveň obyvatelstva, stoupají ceny základních surovin a s tím i ceny všeho celkově, bylo by dle autora vhodné zamyšlení nad skutečností, zda jsou dosud platné výše sankcí stále odpovídací možným následkům, ke kterým může vést porušení platných předpisů. Jednání některých pachatelů je mnohdy až zarážející. Kolikrát i zástupce neodborné veřejnosti volá po vyšších pokutách, které bohužel HZS ČR jako správní orgán, potažmo jeho zástupce (vyšetřovatel), může na místě při řešení přestupku uložit.

Pokud se projednání přestupku dostane do fáze projednávání ve správním řízení, je možnost výše uložené sankce oproti blokové pokutě samozřejmě vyšší. Bohužel, v ten moment je tím ve stínu výchovná funkce uloženého trestu. Ve správním řízení je s výsledkem seznámen pouze pachatel přestupku, který se málokdy „pochlubí“ výsledkem jednání a výchovná funkce je v tomto případě leckdy také na pováženou. Jistou možností je zveřejnění přestupku, ale dle zkušeností autora práce nejvíce výchovně působí, když je přestupek projednán na místě a na místě samotném je i

uložena sankce. Pokud již k nějaké události dojde a je nutno přistoupit k zahájení řízení, jsou na místě i přihlížející. Ti, pokud se sám pachatel o výsledku jednání s vyšetřovatelem nezmíní, se vždy o uděleném trestu nějakým způsobem dozví. A trest v tento moment působí jednak výchovně (pachatel) a jednak preventivně (přihlížející).

Právě prevence, ať už jako výsledek z přestupkového řízení nebo jako součást náplně práce příslušníků HZS, je základním kamenem výchovy obyvatelstva na úseku požární ochrany. HZS, jako delegovaný správní orgán v oblasti požární ochrany, nemá zcela jistě v úmyslu za každou cenu přistupovat k udělování sankcí. Pokud tato situace již nastane, vždy je na místě především vstřícnost příslušníků, kteří za HZS jednají. Bohužel, ne vždy se tito příslušníci setkají s odpovídající odezvou.

Náplň práce a činnost HZS ČR je velmi obsáhlá. Autor práce se jako příslušník HZS ČR v rámci preventivně-výchovné činnosti zúčastňuje přednášek a školení, které probíhají na základních i středních školách. Z vlastní zkušenosti tak může říct, že znalosti a povědomí o náplni práce HZS, je bohužel i u dospělé populace na nevalné úrovni (mimo zapálených dobrovolných hasičů). Vzhledem k velkému množství informací, kterými jsme všichni ze všech stran zahrnováni, zájem a znalosti o požární ochraně ustupují do pozadí.

Závěrem této práce lze říci, že přestupky, nejen na úseku požární ochrany, byly, jsou a budou páčány i dále, ať už úmyslně nebo neúmyslně. Platná právní úprava v oblasti správního řízení na úseku požární ochrany je, dá se říci, odpovídací momentálním potřebám HZS ČR jako správnímu orgánu. Možným nedostatkem může dle autora být výše některých trestů, pokut, které je možné pachateli přestupku uložit, ale to je spíše otázka pro diskusi zainteresovaných. HZS ČR aktuálně na oblast správních jednání a řízení reaguje pracovní skupinou, která by měla v průběhu roku 2023 zpracovat metodický pokyn, který by se po připomínkování a následném vydání stal závazným. Obsahem tohoto metodického pokynu budou sjednocené postupy pro řešení přestupků od jejich spáchání až do vydání pravomocného rozhodnutí. Zádrhelem by mohlo být vydání zcela nových nebo změnění nyní platných právních norem, na které však musí ona pracovní skupina umět včasně zareagovat.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- FIALA, Z. a kol. *Správní řád – praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, ISBN 978-80-7598-797-6.
- GERLOCH, A. a kol. *Ústavní systém České republiky*. Praha: Prospektrum, 2002. ISBN 80-7175-077-8.
- HROZINKOVÁ, E. a kol. *Správní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2019, ISBN 978-80-7502-365-0.
- KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-207-3.
- MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde Praha, a.s., 2010, ISBN 978-80-87212-39-4.
- MÁRTON, M. a kol. *Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi*. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2017, ISBN 978-80-7502-200-4.
- MATES, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, ISBN 978-80-7400-357-8.
- NITRA, Josef. *Oheň a lidé v zemích českých do roku 1895*. 1. vydání. Nové Město nad Metují: Hasiči s.r.o., 2010, ISBN 978-80-904606-0-7.
- PAULOVČÁKOVÁ, L. a kol. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015. ISBN 978-80-7452-106-5.
- PRAŽÁK, J. *Rakouské právo správní*. Praha: Jednota právnická 1905.

Seznam použitých internetových zdrojů

- HZS ČR, 2022. *Historie profesionální požární ochrany v českých zemích* [online]. © 2022 [cit. 2022-10-16]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/historicka-expozice-ve-zbirohu-historie-profesionalni-pozarni-ochrany-v-ceskych-zemich.aspx>
- SPRAVKO.cz, 2022. *Správní trestání* [online]. © 2022 [2022-10-23]. Dostupné z: <https://spravko.cz/produkty/E-spravni-trestani/>.

Seznam právních předpisů

Zákon Národního shromáždění republiky Československé č. 62/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami, ze dne 17.5.1950. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-62>.

Zákon Národního shromáždění republiky Československé č. 35/1953 Sb., o státním požárním dozoru a požární ochraně, ze dne 24.4.1953. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1953-35>.

Zákon Národního shromáždění republiky Československé č. 18/1958 Sb., o požární ochraně, ze dne 17.4.1958. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1958-18>.

Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ze dne 17.12.1985.

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>.

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ze dne 16.12.1992. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2 o vyhlášení Listiny základních práva a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky ze dne 16.12.1993. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ze dne 29.6.2001. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246>.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ze dne 24.6.2004. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ze dne 16.12.2005. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-520>.

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ze dne 17.7.2008. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-300>.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ze dne 8.1.2009. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, ze dne 11.11.2015. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ze dne 12.7.2016.

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>.

Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Římská úmluva), ze dne 4.11.1950, v platnosti pro Českou a Slovenskou Federativní republiku dnem 18.3.1992.

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-209>.

Použité zkratky

HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
GŘ	generální ředitelství
PČR	Policie České republiky
ČR	Česká republika
ZPO	zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb.
PřZ	zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich č. 250/2016 Sb.
SpŘ	správní řád, zákon č. 500/2004 Sb.
ZHZS	zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky č. 320/2015 Sb.
OZ	občanský zákoník, zákon č. 89/2012 Sb.
TRZ	trestní zákoník, zákon č. 40/2009 Sb.
Ústava	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
Listina	ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práva a svobod
SPD	státní požární dozor
FO	fyzická osoba
PO	právnícká osoba
PFO	podnikající fyzická osoba

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Michal Mour

Obor: Právo v podnikání

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Přestupky spáchané na úseku požární ochrany

Rok: 2023

Počet stran celkem: 62

Počet stran textu: 49

Počet titulů českých použitých zdrojů: 10

Počet použitých právních předpisů: 14

Počet internetových zdrojů: 1

Vedoucí práce: Doc. JUDr. Jan Brázda, Ph.D.